Ա. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 97 — ՇԱԲԱԹ 28 ԱՊՐԻԼ 1884 — (Ն. Տ.) 10 ՄԱՅԻՍ — 15 ՐԷՃԷԼՊ 1301

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

ԳԻՆԸ ԱՆԴ

Ամսագրման տարեկան մէկ անդամի համար 3 դուրուշ, երկու անդամի համար 2 դուրուշ է. ուրիշ անդամներու համար գին սակարկութիւն կրնայ։

Օրագրոյս վերաբերեալ նամակներ կամ ուրիշ գրութիւն պէտք է ուղղել

«Առ խմբագրութիւն ԱՐԵՒԵԼՔ օրագրի»

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ. Գալաթիա, Իրմիրիւ—սոդրու խան, թ. 19։ Իսկ գումարները հասցէով հասցէին։

درعادت ۱۹ سنه خانندن اوغلی ازمیر

آبونه بدلی

آبونه سی اداره سی غزته سی (کلوادی)

40 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆԵՑՐԵԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ	Տարեկան	դրամներու	սրբագրի	.....	200
»	»	Վեցամսեայ	»	»	100
»	»	Եռամսեայ	»	»	50
»	»	Ամսեայ	»	»	20
»	»	Հատով	»	»	1
Գաւառաց	Տարեկան		»	»	240
»	»	Վեցամսեայ	»	»	120
»	»	Եռամսեայ	»	»	60
Օտար	երկիրներ	Տարեկան	Տրանզիտ	.....	56
»	»	Վեցամսեայ	»	.....	28

Գաւառ դրկուած լրագրոյց ճանապարհ ծախքը խմբագրութեան դրոյ է։

40 ՓԱՐԱ

ԱԶԳ

Այս ծանուցանենք մեր թղթակցաց, գրածներուն ընդհանրապէս ամեն անունց որ գրած ունին մեզ հետ, որ մայիս 1|13 էն սկսեալ, իրենց նամակներուն ուղղեն Գալաթիա Ներսատունեան խան, ուր կը փոխադրուին Սուլեյմանի Խրամատը։

Կ. ՊՈԼԻՍ
ՇԱԲԱԹ 28 ԱՊՐԻԼ

ՇԱԲԱԹՔԱՆԱՑ

ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթն որ այսօր կը վերջանայ, մեզ համար կարեւոր դէպք չընծայեց օրուան հրատապ խնդրոյն — Կաթոլիկոսական խնդրոյն — նկատմամբ։ Ազգային ժողովն և Կաթոլիկոսական Ցանձնաժողովը կը խորհէին թէ մեր կողմէ ամեն զգուշութիւն ըրած կարեւոր հեռագիրը ղրկելէն յետոյ Թղթակցին Տիգրանէն ցուցած կարեւոր հեռագիրը մեր ձեռքը կը դառնար, մեծ ուշադրութեամբ կը հետեւէին մեր խորհրդոյ և դիմումներու ընթացքին, և այժմ, երբ խնդրոյն ծանրութեան կեդրոնն իրենց մէջ փոխադրուած է, առաւել ևս ուշադիր են։ Մի քանի շաբաթներէ հետէ, ամենուրեք գովելի շարժում մը կը տեսնուէր եկեղեցական ազգայնոց ընտրութեանց մասին։

Բայց եթէ Թուրքիոյ Հայոց քաղաքները մի կողմէ թողուին, ընտրութեան տիպիւնը դրեթէ նոյն պիսի մնաց։ Ազգ ասելով մեր ամբոխը, Պարամեանց ձայնը, Պարամեանց գործունութեամբ, ներկայիս է մնոյն։ Ժողովականք, քան որուան մեծամասնութեամբ ներքսեան և փոքրամասնութեամբ Մակարեան կամ Խրիմեան, այս անունները պիսի դնեն ՀԱՅ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՈՒՆ մէջ։

Սակայն ևս կերեւի թէ որ քանի մը շաբաթ առաջ կը պնդէինք. — Մեզ համար կարեւորն ոչ այնչափ ընտրութեան արդիւնքն է, որչափ այն գրութիւն որուն համեմատ ընտրութիւնը պիսի կատարի։ Ամեն պարագայի մէջ, ներքսեա Պարիրաքը հրնոյ մեծամասնութիւն չունի և Կաթոլիկոս ընտրուիր։ Բայց միթէ նոյն բանն է եթէ Ներսին Սրբազնութիւնտեղիոյն ընտրուի առանց մասնակցութեան Թուրքիոյ Հայոց, և յայտնի բռնաբարութեամբ Ազգին մեծամասնութեան սնժիտելի իրաւանց։ — Ա.յս է խնդիրը։ Ցուսանք միշտ թէ այդ խնդիրը նպաստաւոր լուծում մը պիսի գտնէ մեզի։

* * *

Ազգային Վարչական տեսակցութիւնքն, շաբաթուս փոքր ի շատէ կարեւոր դէպքերն են։ Երուսաղէմի պարտուց բարձման համար Բարձր Մեծ Եպարքոսին մատուցանելի Բռէտրէին և զայն ներկայացնելու պաշտօն ունեցող Պատգամաւորութեան պատրաստութիւնն, և այն տեսակցութիւնն զոր Պատրիարքական Փոխանորդ Հայրն և Բարձրագոյն ժողովոյ Անանդապետն ունեցան դատական նոր նախարարին հետ։ Ա.յս տեսակցութեան մէջ, հաստատեցին թէ վերջի պատասխանն՝ Ն. քաէպարեութեան մէջ, 4 ընտրելոյս 3ը պիսի լինին մեր 3 ընտրելիք, և Մակար Սրբազան, որ Ռուսիոյ Հայոց քաղաքներուն գոնէ մէկ երրորդն ունի, պիտի լինի չորրորդ ընտրելին։ Երբ այս 4 անուանց վրայ Բ. քաէպարեութիւն կատարուի, ըստ որում այս քաէպարեութեան Թուրքիոյ Հայոց չգիտի մասնակցին, ներկայ ժողովականաց քաէպարեան ընտրութենէն կախում կունենայ վերջնական 2 ընտրելիքս որոշումը։ Ներսէս Պատրիարք ժողովականաց մեծամասնութեան քուէն ունի, և Ա. ընտրելին նա պիսի լինի։ Ցաւդի մի քանի ժողովականք, ուզէին ի Հաշտ ուանալով Ն. Սրբազնութեան հրաժարագիրը, վերջանին իրենց քուէն Ներսէսի անուան

Իրողութիւն մը է թէ, Կաթոլիկոսական վերջին ընտրութիւններէն ի վեր, Ռուսիոյ Հայք մեռան պէս և բարոյապէս դադրի յառաջդիմութիւն ըրած են, և այսօր աւելի մեծ հոգածութիւն մը ցոյց կուտան ազգային իրաց և դրօշոց։ Կաթոլիկի ընտրութիւնն ամենց համար կրնայիր կարեւոր դէպք մէ, որովհետև ուղղակի յարաբերութեան մէջ են եղիմածէն հետ, ուր կեդրոնացած ե իրենց ազգային — բարոյական զարգացման վերին հոգատարութիւնն, և ուստիպ կանխակալն ազգ զարգացման պէտք եղած մրցան։ Հետեւապէս, Արարատայ և Նշանայ մէջ կողմն ընակեալ մեր եղբարք, բան այժմուոյն կը զգան Կաթոլիկոսական լաւ ընտրութիւն մը կատարելու պէտքն, և ապահով են թէ, եթէ իրենց ուզածին պէս Կաթոլիկոս մ'ունենան, ազգային և եկեղեցական բարենորոգմանց ճամբուն մէջ բայց մ'ևս պիսի իրնան առնուլ։ Ցարաւ խնդիրը մեր ձեռքը կը դառնէր, մեծ ուշադրութեամբ կը հետեւէին մեր խորհրդոց և գործունութեանց, և այժմ, երբ խնդրոյն ծանրութեան կեդրոնն իրենց մէջ փոխադրուած է, առաւել ևս ուշադիր են։ Մի քանի շաբաթներէ հետէ, ամենուրեք գովելի շարժում մը կը տեսնուէր եկեղեցական ընտրողներու մէջ։ Ամենայն ազգայնոց ուրախութիւն է թէ Ռուսիոյ Հայոց քաղաքներուն մեծ 3 ընտրելիք, և Մակար Սրբազան, որ Ռուսիոյ Հայոց քաղաքներուն գոնէ մէկ երրորդն ունի, պիտի լինի չորրորդ ընտրելին։ Երբ այս 4 անուանց վրայ Բ. քաէպարեութիւն կատարուի, ըստ որում այս քաէպարեութեան Թուրքիոյ Հայք չգիտի մասնակցին, ներկայ ժողովականաց քաէպարեան ընտրութենէն կախում կունենայ վերջնական 2 ընտրելիքս որոշումը։ Ներսէս Պատրիարք ժողովականաց մեծամասնութեան քուէն ունի, և Ա. ընտրելին նա պիսի լինի։ Ցաւդի մի քանի ժողովականք, ուզէին ի Հաշտ ուանալով Ն. Սրբազնութեան հրաժարագիրը, վերջանին իրենց քուէն Ներսէսի անուան

Երուսաղէմի պարտուց խնդիրն ոչչակի վիճակի մը մէջ է։ Պարարքը կը դիմուի կերթայ, և զայն բառնալու համար ցարդ փորձուած միջոցներն իզուրու եղած են։ Որոշուած է թէ, այս կամ այն կերպիս, Ազգն է որ պիտի վճարէ այդ պարտքն։ Այս պարագայի մէջ, դրամական ժողովրդի մը մասնաբեռնը միակ բանը պիտի է ազգի բոլոր կարի շուտով վճարել այդ պարտքն, որպէս զի մի կողմէ չդիմուի, կամ դէթ փութացնել այն մասին բարձումն որ ծանր տարան կը վճարեն։ և սակայն ոչչակի զանգուած մը ձեռք բերել մասնաւոր մասանց համար։ Քանի որ վաղ կամ ուշագան ժողովրդեան պիտի դիմուի, լաւ է որ այս եղանակ խնայով և շուտով ի գործ դրուի։ Առ այս հարկաւոր է կառավարական արտօնութիւն, զոր սատանալու կարեւոր փոքրիկ մը պիտի փոքնուի յառաջիկայ շաբաթու մէջ։ Կայսերական կառավարութիւն, որ գիտէ թէ Երուսաղէմի վանքին իւր կարեւոր սուրբ ուսածոյն հրատաւոր Հայ ժողովրդեան ձեռք մնալն օրէնքի կարեւոր է նոյն իսկ Տէրութեան հանրային շահուց տեսակէտով, և որ արդէն համոզուած է անշուշտ թէ հաւաքելի գումարն օրէնքի օրինաւոր նպատակի մը պիտի յատկանայ, տարակոյս չունիք թէ պիտի հնարէ ոչ միայն խնդրուած արտօնութիւնն, այլ և ի հարկին պիտի բարեհաճի դիմումներու ալ ընծայել։ Աւելի ծանր խնդիր մ'է թէ Հայ ժողովրդին տրամադրական արդի վիճակին մէջ, և այնչափ տարակուսական պիտոյից առկայ, ինչպէս հնար պիտի լինի այնքան մեծ գումարի մը եթէ ոչ ամբողջութիւնը դէթ մեծ մասն հաւաքել նոյն ժողովրդէն։ Արդեօք կրնանք յուսալ թէ նոր Կաթոլիկոս, երբ ընտրուի, ազգային–եկեղեցական այնպիսի մեծ հիմնարկութեան մը վրայ ծանրացող բեռը թեթեւցնելու համար իւր հոգը ազդեցութիւնն ի գործ պիտի դնէ։ Մեզ կը թուի թէ գործն ըստ որում ժողովրդեան կրօնական զգացմանց կոչում ընելով միայն կրնայ յաջողիլ, ընտրելի Կաթոլիկոսին ազդեցութենէն և տնտեսական ջանքերէն ալ բան մը կրնանք յուսալ։ Եւ ոչ միայն կրնանք այլ և պարտանք յուսալ։ որովհետև յայտնի կերեւի թէ, առանց դիրքոյն ճգանց ու զոհողութեանց, այս Երուսաղէմի պարտուց խնդիրն ապագայ մեծ վտանգ մը կը պատրաստէ Ազգին համար, — ամենայնայնիւ, ազնուական վանդ մը։

* * *

Կիլիկիոյ Կաթոլիկոսը շաբաթուս մէջ նորէն խօսքի առաւ իւր վրայ։ Կիլիկիոյ թեմականաց ողջամիտ մասն սկսած է արտաքին ցոյցերով ալ իւր գժգոհութիւնն յայտնել Մկրտիչ Կաթոլիկոսին հակազդային ընթացքին և ապարդիւն պաշտօնավարութեան դէմ։ Կիլիկիոյ Հայոց համար կը ցաւէր թէ անհոգ և անզգայ են, և իրենց Կաթոլիկոսն ինչ որ ալ ընէ, ձայն չպիտի հանեն։ Բայց Ատանայի ժողովրդին կողմէ գրած ցուցակ ընդունելութիւնը, նաև իրեն դէմ ի Պարիզ բարձրագոյն տեղացոյց հանդարդիրը կ'ապացուցանեն թէ Կիլիկեցւոց ազգային զգացումները կարծուածին չափ ընդարմացած չեն։ Կը կարծենք թէ եկած է ժամանակն որ Ազգն ու Եկեղեցին լրջօրէն զբաղին այս խնդրով, և մերթ ի մերթ ասան այն անձանց և միտարեր կացութեան, զոր Կիլիկիոյ Կաթոլիկոսին ընթացքն յառաջ բերած է երիւբին համար ալ։ Մայր–Ամառայ խնդիրը կարգադրուելէ յետոյ, անշուշտ պէտք է Կիլիկիոյ Կաթոլիկոսին նկատմամբ այնպիսի ընթացք մը բռնել, որ Ս. Մկրտիչ Կաթոլիկոսն և անոնք որ իւր օրինակին կրնան խրախուսուիլ՝ հասկնան միտգամ ընդ միշտ թէ Ազգն անտարբեր չէ իւր եկեղեցական և ազգային միութեան պահպանման, և թէ ամենայն չարիք որ իւր ընթացքն մը երբեմն Կիլիկիոյ հաղարաւոր ազգայնք հերձուածի, պառակտումներու, կրօնաթափութեան և ազգութեան ամեն տեսակ չարեաց մատնուին չարտնան։

* * *

Դեսպանախորհրդոյ խնդիրը շաբաթուս մէջ ալ ոչ նուազ զբաղեցուց միտքերը։ Մեծ տերութիւնք ընդունած են Դեսպանախորհրդոյ գումարման բրիտանական առաջարկն, և շաբաթուս մէջ Բ. Դուռն ևս հաւանեցաւ։ Բայց Ֆրանսայի և Բ. Դրան հաւանութիւնը պայմանական է։ Կ'ըսուի թէ Բ. Դուռը դէմ եղած է անդրլիական դաշնագրին այն հաւատաւոր թէ իւր գերիշխանական իրաւունքներ պիտի պահուին և Եգիպտոսէն Թուրքիոյ վճարուած տարեկան հարկը չպիտի նուազի։ Բայց Ֆրանսայի և Անգլիոյ միջև ծագած խնդիրը տակաւին չէ գրգռուած։ Ա.յժմ Ֆրանսա ոչ միայն կը պնդի թէ եգիպտական խնդրոյն քաղաքական կողմն վրայ կամ Դեսպանախորհրդոյ առաջ և կամ Դեսպանախորհրդոյ մէջ պէտք է նախապէս համաձայնի Անգլիոյ հետ, այլ և Անգլիոյ յարուցած երկրորդական խնդրոյն նպատամամբ ալ սա կարծիքն յայտնել կը թուի, թէ Եգիպտոսի ընդհանուր պարտուց կարգադրման արդի օրէնքը փոփոխման կարօտ չէ։ Մինչն Ֆրանսայի ընդդիմութիւնը կամ տրհանութիւնը բռնական է Դեսպանախորհրդոյ գումարումն անհնար ընելու, կամ գումարումէն եւաքն ալ ապարդիւն թողու։ որովհետև Ֆրանսա կերպիս իւրք բոլոր միւս տերութեանց կողմէ կը խօսի Անգլիոյ։ Ձեյ տերութիւն մը որոյ շահերն՝ Եգիպտական խնդրոյ մէջ Անգլիոյ շահուց որ և է նմանութիւն կամ յարակցութիւն ունենայ։ մինչդեռ մեծ ուժը տերութեանց մեծագոյն մասին շահերը նոյն կամ նման են Եգիպտոսի մէջ Ֆրանսայի ունեցած շահուց։ Ֆրանսա չուզեր որ Եգիպտոս դրուի այնպիսի քաղաքական պայմանաց մէջ որ օր մը անգլիական երկիր մը դառնայ։ յայտնի բոլոր տերութիւնք յայտնապէս կամ մասերաբար յարեալ են Ֆրանսայի դատին։ Ֆրանսա չուզեր նաև որ Եգիպտոսի օտարազգի պարտատերաց վճարեն Անգլիացւոց Եգիպտոսի մէջ բրած արիւնալից ճեռնարկութեանց ծախքերն, և միւս տերութեանց ալ փափաքն է այս։ Դարձեալ Եգիպտական խնդրէն առաջ քաղաքական կողմն կարգադրելու հարկն, այսօր Անգլիացիք ևս կընդունին թէ անհարկ է անմասնել ջանալ այդ երկու խնդիրներ։ Լաւ երեւնալու արդիւնք են լաւ քաղաքականութեան։ Քաղաքական վիճակէն կը հետեւի երկրորդական վիճակն ալ։ Անհնար է որոշ կարգադրութիւն մ'ընել երկրորդական վիճակի մասին ցոյցերի անորոշ մընալ քաղաքական վիճակն։ Ասանք յայտնի ճշմարտութիւններ են, ամեն ազգայ փաստն ապացուցեալ։ Ցեւանենք թէ Մեծն Բրիտանիա մինչեւ սր ատոհման տրամադրութիւն պիտի ցուցնէ զանանք ճանչելու։

* * *

Շաբաթուս արտաքին կարեւորագոյն լուրը կրնանք համարել Լանսանէն հեռագրուած լուրը թէ Պարկատան Թուսիոյ թողեր է Սարանոի քաղաքն ու գաւառն, որ Հիւսիսկատան տանող գլխաւորագոյն կիրճն է։ Ա.յս ծանրակշիռ լուրոյ հաստատութիւնը դեռ չտացանք Բեռլրոպուրիէն, ուստի կարեւ-

[illegible]

ժամանակ, դժնդակ կիլիսոյի մը տակ, խեղճ Ծերունի մը Բալենոյ անոյն ուղիներէն միոյն եզրը պառկած, սառնաշունչ հովին առջեւ, հագեւ իւր մերկութիւնը ծածկող ցնցոտի մը վրան ունենալով։

[illegible]

ոտքերը էր, և իր եղած սրբոյնոյ ձիւնը հալելով գլուխ կանգնելու մինչեւ գետնին լիզուցեր էր։ Իսկ մանին մէջ ծառաբան կարծածս՝ զանգակատան դագաթին հոգեցոյցն էր։ Առանց այլ եւս տարակուսելու՝ տաք տարճանակներն մէջ կը մտներ քանի որ կուտեր։ Ա.յսպիսի գեղեցիկ առիթ մը չէի կրնար փախցնել. խիստ խարազան առի և ամենայն զօրութեամբ դայլն հաւաստել սկսայ։ Ա.յս անակնկալ ծեծը զարհուրեցուցիչ [illegible] և առաւել ա-

[illegible]

քան կրկնուր լսուիներէն և յոնարէն մը, և քան Ֆրանսայի դեղեցիկանոց անուշահոտութիւնները, ծերբեր-բուն ու ոստոստումները։

Արդիւնքեւ բաւական ժամանակ անցաւ մինչեւ որ պաշտօնի մնաց, երիւ-

[illegible]

թիւն ընելու։ Դրանաբու թուոյն մէջ լմնեալ։ կամ դէ կրնայ լինիլ, եթէ ունենայ, կրնայ՝ ասոյգ փոստերով Լոյ նշանարեցի Գէտի ինչ ընդհատուր ժամանակի միանգամ [illegible] Փոստուհոյն։

[illegible]

դրութիւնք։ որոնք անոնցմէ շատ ուրիշ [illegible] ոստոստոյզ Հայ [illegible] թիւն, [illegible] և ի գլուխ —Փոստ [illegible] (Շարունակելի) գրութիւնք)։

Յուլիս 11 Դէպ— [illegible] դարձակ (Բ. Գաստ). —Հայերէն

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ

Կաթողիկոսական Ծանձնաժողովը այսօր նիստ կընէ ի Բերա, հրաւիրանօք Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր։ Կիմանամք, թէ խորհրդակցութեան գլխաւոր առարկայ պիտի լինի Տրլիզիսէն առ Նորին բարձր Սրբազնութիւնն ուղղեալ վերջին հեռագիրն, որ յիշուած էր երէկ լրագրոյս յատուկ Թղթակցին հեռագրոյն մէջ։

Կը լսենք թէ երէկ մէկ քանի անձերու եւս հեռագրեր եկեր են Տրլիզիսէն, որոց իմաստը սա է թէ Մակար Սրբազանի Թուրքիոյ Հայոց կողմէ Պատուիրակ անուանումն այնքան անպատեհ որոշում մ'է որ Թուրքիոյ Հայք մերձենական ընտրութեան օրը կրնան կրաւանել իրենց ըստ իրաւունքին, և թէ Մակար Սրբազանի կաթողիկոսացումը մեծապէս դիւրացած է այժմ։

Բեռլրոպարիէն ապրիլ 20 թուով գրուած նամակէ մը կ'ընդօրինակենք հետեւեալ հատուածը.

«Մակար Արքեպիսկոպոսի ընտրութիւնը խիստ վատ հեռեւանքներ պիտի ունենայ ազգային գործերի համար, ինչպէս որ արդէն ունեցաւ նորա կաթողիկոսութեան միջոցը։ զերծրնակ դարուցական խնդրոյ մէջ։ Տիվանի լրագրոյ մէջ կը կարդաք Կոմիտասեան Հայոց ծխական (մեղոտական) դպրոցների նոր կանոնագիրը (զոր հիշեցինք օր առաստաղեցիք Արեւելքի մէջ), այդ Մակարի ձեռքն է։ Փոխանակ Թագադրութեան առիթ ըստանելու որ թարգի այդ օրինաց վերաքննութիւնը ցնորութիւն նոր Կաթողիկոսի, որովհետեւ ինքն ինչ որ ասացել է հանդուցեալ Կաթողիկոսէն պիտի յանձնէ նոր ընտրեալին, եթէ ոչ ինքը հրաժարուի է, նա ընդհանրապէս Տերութեան հետ շարունակելու համար ասելէ էլ քաշուեցաւ իւր թեմն։ Եթէ նա Կաթողիկոս կը մնի, մնացածն ալ ձեռքից կանեն . . . և նա ձայն հանելը չէ։»

Նամակին մէջ նկարագրուած է այն վիճակաւոր հեռեւանքը, զոր Ներսէս Պատրիարքին Կաթողիկոսութենէ հրաժարման վերաբերեալ հրաատարակութիւնը յառաջ կը բերեն Պատգամաւորք ունենք, որք իրենց ընտրողներէն հրահանգ առացած էին իրենց քուէն Ներսէսի տալու, գրժուար կացութեան մէջ կը տեսնեն զիրենք։

ԿԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐ.— Կաթողիկոսական Ծանձնաժողովը այս առաւօտ ժամ 3ին նիստ ըրաւ Բերայի Թաղ. Խորհրդարանը։ Կարգացուեցաւ Կիլիկիոյ առաջնորդական Սինոդէն եկած պատասխանագիրը, զոր չեղեալ համարել որոշուեցաւ, որովհետեւ արդէն այդպիսի Սինոդի մը գոյութիւնը չէ ճանչուած։ — Նեստորդութեան առնուեցաւ Տիվանէն եկած հեռագիրը, որ յատուկ Պատուիրակի մը առաքումը կը խնդրեր։ և որոշուեցաւ հեռագրել թէ, «Մեր պատուիրակը կարգած ենք, վատահութիւն ունենալով Էջմիածնէ վրայ, և մանաւանդ Ամեն. Մակար սրբազանի վրայ։» — Բուրիշ երեսփոխական խնդիրներ ալ կարգադրեցան։

Երուսաղէմայ պատուոյ խնդրոյն համար առ Բարձր. Մեծ Եպարքոսն մատուցանելի Թուղթէն՝ որ առաջիկայ երեքշաբթի պիտի տրուէր, ուրիշ օր մը մատուցանել որոշուեր է ապա։

Ազգային Վարչութեան Քաղաքական ու Կրօնական ժողովներն առաջիկայ չորեքշաբթի ուրոյն ուրոյն նիստ չընելով՝ համախմբ պիտի դումարին, և ինչպէս արդէն ծանուցած ենք՝ առաջնորդական թափուր վիճակայ խնդրոյ պիտի զբաղին դէպ խաւարաբար։

Ազգային Ժողովոյ Մայր Դիւանի անդամը երէկ դարձեալ մատնաւոր նիստ մ'ընելով՝ իրենց յանձնարարեալ խնդրոյ կարգադրութեամբ զբաղեցան։

Ազգային Ժողովոյ Համարակալութեան և Կալուածոց Դիւանները ալ խառն նիստ ըրին երէկ Ղալատիոյ Թորհրդարանին մէջ, և Հիւանդանոցի մատակարարութեան ու հաշուոց տեղեկագրին, և Կեդրոնական մասուկի 1884–85 տարւոյ երկրորդայն քննութեան ենթարկեցին ըստ յանձնարարութեան Ազգ. Ժողովոյ։ Վերջինին պիտի դումարին առաջիկայ երեքշաբթի՝ քննութիւնն աւարտելու և տեղեկագրելու համար։

Դէնալը կղզւոյ Թաղ. Խորհուրդն Բաղ. Ժողովոյ առաջարկած լինելով, որ տեղւոյն եկեղեցւոյ հինաւուրց պարտուց բարձման համար հանգանակութեան արտօնութիւն տրուի, Ժողովն ընդունեց այդ առաջարկութիւնը, և որոշեց գրել առ Ցնտես. Խորհուրդն, որ պէտք եղած ժամանակաւոր տուրքն յանձնէ յիշեալ Թաղական Խորհրդոյ, և արշաւնական յայտարարութեամբ հրաւէր կարդայ Ազգին՝ իւր նպատակն ընձեռելու համար ի վճարումն այդ պարտուց։

Նէոլոգ» Պաթումի թղթակիցը կը գրէ, թէ նոյն քաղաքին Հայազգի ընակիչներն, ի նպատակ իրենց եկեղեցւոյն, յոյժ շքեղ և գեղեցիկ երաժշտանոցէս մը տուեր են Կայսերական հիւրանոցին մէջ, ուր ներկայ գտնուելու են բազմաթիւ ընտիր Ցոյն ընտանիքներ ալ։ Երաժշտանոցէսն 400 ռուպլի զուտ հասոյթ դրացեր է։

Ռուսական Խորհրդոյ Դ. նիստն տեղի ունեցաւ երէկ ի Ղալատիա, ուր ներկայ էին ամբողջ անդամք։

Խորհուրդն յետ կարգադրութեան Վանայ, Աշխտարակի, Մակաբրայի, Եօզկատի և Տիգրանակերտի Հայրենասիրաց ընկերութեան Դպրոցական և Բաղէշի Ղուլթիկ գիւղի Եղբայրասէր ընկերութեան վաւերացման խնդրոյց, մեծաւ մասամբ զբաղեցաւ Կեդրոնական Ուսումնարանի հատատուտ խնդրով և որոշեց այն խնդրոյն համար Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հօր նախագահութեամբ խառն նիստ մ'ընել Բաղ. Ժողովոյ հետ և խորհրդակցութեամբ կարգադրել։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—o—

ԴԵՊՊԱՆԱԹՈՐՀՈՒՐԴ

Ինչպէս երէկ ծանուցած էինք, Դեսպանախորհրդոյ դումարման համար Լորա Կրանվիլի հրաւիրագրոյն ի պատասխան Բ. Դուռն իւր ծանուցագիրը զրկեց Լոնտոնի օսմ. դեսպան Միւզուրիս փաշայի և մէկ օրինակն ալ հարաւրդոյ ապա անգլ. դեսպանատան։ Բ. Դուռն ոչ պաշտօնագրով կը յայտնէ թէ Եգիպտոսի երբնական գործոց և երկրին ընդհանուր վիճակին միջև կապակցութիւն կայ, և թէ մէկ խնդիրը քննուած ժամանակ լաւ կը լինի միւսն ալ քննել։ Այս տեսութեանց ի վայրութիւն յառաջ կը բերէ Լորա Կրանվիլի 1883 յունուար թուով զրկած շրջաբերականն յորում Անգլոյց արտաքին գործոց նախարարը կը խօսէր խնդրոյն ամբողջութեանը վրայ։ Մանդամայն Բ. Դուռն Եգիպտոսի վրայ ունեցած գերիշխանական իրաւունքներն իրեն կը վերապահէ։ Թ-ուէ տեղեկութիւն կուտայ այսօր թէ Բ. Դուռն պատասխանագրոյն մէջ յայտնած է թէ Անգլոյց առաջարկութիւնն սկզբամբ կընդունի, բայց պայմաններ ունի և գանգատ նշանակելու իրաւունքն իրեն կը վերաբերէ։

Լ-ոնտրէս կրսէ թէ այս հինգշաբթի Բ. Դուռը ծանոյց դեսպանատանց թարգմանիներուն՝ որք արտաքին գործոց պաշտօնատունն հաւաքուած էին, թէ կայսերական կառավարութիւնն Արեւելեան-Ռումելիի կուսակալ կարգած է զՊ. Կավրիլ Բրիդովիչ, և հրաւիրեց զանոնք որ իրենց դեսպանաց հաղորդեն զայս։ Այս անուանման դէմ ընդդիմութիւն չկայ, հեռւաւոր խնդիրը փակուած կրնայ նկատուիլ։ Իսկ Թ-ուէ իւր այս տուր թղթով կը հերքէ զայս լուր, ծանուցանելով միայն թէ Բ. Դրան կողմէ կավրիլ էֆէնտի առաջարկեալ է տերութեանց։

Թէհրանի օսմ. դեսպան Ֆուտրի պէյ արձակուրդով մայրաքաղաք կուգայ։

Կ'ըսուի թէ կայսերական պալատն մէջ եթէ բայ պաշտօն մը ներկայանայ, պիտի յանձնուի Դարաիի նախարդ կուսակալ Բաշիա փաշայի։

Կայսերական քաղաքային վարժարանի քննութիւնք կսկսին այսօր։

Լ-ոնտրէս խօսելով օտար լրագրութեան հաստատեալ նոր դիտանի վրայ, որոյ տնօրէնը՝ Մաճխա փաշա, իւր պաշտօնին ձեռնարկած է, կ'ըսէ. «Երբ Մաճխա փաշա տակաւին պէյ էր, տպագրական տեսչութիւնը կը վարէր, կատարելապէս ըմբռնելով իւր պաշտօնին պարտականութիւնները։ Թերացի և կատարեալ մարդ մ'է, խոհեմ՝ բայց ոչ սեղմեալ մտքի տէր։ Դիտէ դիւանագիտական գրականութիւնն և վարժ գրիչ մ'ունի։ Երկար ժամանակ պաշտօնի վրայ գտնուած է և տեղեակ է վարչական գործերու։ Արդար և ողջամիտ մարդ մ'է որուն հետ լրագրութիւնը կրնայ լաւ յարաբերութեանց մէջ գտնուիլ։ Մաճխա փաշա՝ կրնն օգնական ունենալով Փափաղեան Սիմոն էֆէնտիի և Մոբեշ պէյի նման խելացի և ուսեալ երկու պաշտօնատարներ, յուսալի է թէ այս նոր դիւանն իրապէս օգտակար հաստատութիւն մը պիտի լինի»։

Պերատանի նորահնար հեռաչափին փորձերը կատարուեցան այս օրերս։ Կը յիշուի որ այս հեռաչափն ընդունուած է կայսերական կառավարութեան կողմէ։ Մովսէսն նախարար հասան փաշա, Հօպարդ փաշա և նաւատորմի վարչութեան անդամք ներկայ էին։ Օտարազգի սպայք կամ լրագրական ներկայացուցիչք չկային։ Կը պատմուի թէ յուսալ բերուած արդիւնքն յոյժ գոհացուցիչ եղեր է։ Այս գործիքը գլխաւորաբար պիտի գործածուի ամրութեանց մէջ։

Լ-ոնտրէս կը ծանուցանէ թէ Պելկրատի ջրամարներու (պէնտ) արտաքնատեղիներն Լոնտոնի մէջ բաւական դրամագլխով ընկերութիւն մը կազմեր են, այդ ջուրը Կ. Պոլսոյ մէջ բաշխելու համար։ Այս լուր անտարակոյս լաւ ներգործութիւն պիտի ընէ մայրաքաղաքիս բնակչաց վրայ, որք տարիներէ հետէ կանոնաւորապէս անոյշ ջուր ստանալու ներդութիւն կը կրեն։ Եթէ մեր տեղեկութիւններն ստոյգ են, կը յայտնէ Լ-ոնտրէս, այս նոր հաստատ ընկերութիւնը Տէրքոսի ջրի ընկերութիւնէն շատ առաջ գործի պիտի ձեռնարկէ, կանոնաւորապէս ջուր բաշխելով ամեն տուն։

—

Ա. Ջունդ էֆէնտի իւր ազնուափայլ տիկնոջ հետ երէկ Պրուսայի Ջերմուկները գնաց։

—

Ռատիկանութեան նախարար Բեռամը պէյ նախընթաց օրը Բ. Դուռն երթալով՝ ներքին գործոց նախարար Խաշեմ փաշայի հետ խորհրդակցեցաւ թէ ինչ խնդրոյ վրայ։

—

Բիսոն վերաքննիչ տաճարի ընդհ. դատախազ Տիրան էֆ. Աշճանեանի Սրբոյն Սահակի տարեճան տրուեցաւ։

—

Արտաքին գործոց նախարարի խորհրդական Ցտեան էֆէնտիի նախագահութեամբ, մաքսային սակագնոց քննութեան համար կազմեալ յանձնաժողովն այսօր կամ վաղը լրացնելով պաշտօնը՝ տեղեկագիրը կը մատուցանէ։

—

Սուլթան Պայազիտի տողկանց արհեստական վարժարանը մօտերս պիտի փոխադրուի Սիւլէյմանիյէ վանքանեալ Դայսերլի Ահմէտ փաշայի ապարանաց Սելամլըգի յարկը, որ արդէն յարդարուած է, և առաջիկայ երեքշաբթի բացման հանդէսը պիտի կատարուի։ Այս նոր վարժարանին ընդարձակութեան պատճառաւ, վերատեսչութիւնը կարող եղած է ընդունիլ բազմաթիւ նոր աշակերտներ։

—

Թուրքիոյ չամիչներուն գիներն այս օրերս դարձեալ բարձրացած են, ի Զմիւռնա վերջին երկու ամսոյ մէջ սերող աստիճ ցուրտին այդ գիներն աւելուրդ պատճառաւ։

—

Պրուսայի գաւառական լրագիրն, յիշեալ նահանգին տոմարակալ Միւնիր պէյի մահն և յուզարկաւորութեան հանդէսը ծանուցանելէ յետոյ, տեղեկութիւն կուտայ ի լրոյ թէ Միւնիր պէյի թողած բոլոր հարստութիւնն է 23 օսմ. լիրա, թէ՝ պարտքը մինչեւ 1000 լիրա կը հասնի, և հետեւաբար ամուսնին ու երկու որդիքը բոլորովին կարօտ կը մընան կայսերական խնամոյ ու շնորհաց։

—

Ան՛ն բազմաթիւ խնդրոց մէջ, ուրոյնով պիտի զբաղի Բ. Դուռն ի մօտոյ, կը գտնուի նաեւ Օսմանեան Փարոսներու տրտնութեան պայմանագրի վերանորոգումն։ Այս տրտնութիւնն որ յանձնուած է Ֆրանսայի Պ. Բօլլասի, կը լրանայ յառաջիկայ սեպտեմբերի մէջ։ 1859ին, Պոլսոյ անգլիական դեսպան Սըր Հենրի Պուլուէր բարձր այս որոշման դէմ, վասն զի մինչեւ այդ թուականը տեսնուած չէր որ այս կարգի արտնութիւն մը յանձնուի, առանց Բրիտանական դեսպանատան մասնակցութեան։ Ենդիսկ այն առնուսան Ֆրանսական դեսպանին հաստատմամբ եղեր է, Օսմ. փարոսներու արտնութիւնն յանձնուեցաւ Ֆրանսացւոյ մը, պայմանաւ որ պայմանագրի լրմանէն յետոյ, Անգլիոյ հաւասարութիւնն եւս առնուի անոր վերանորոգման համար։ 1873ին, այս պայմանաժամն երկարաձգուեցաւ հինգ տարուան համար։ Անգլիայի ներկայ ժամին ծանուցած են թէ սակագնոց փոփոխութիւնը պիտի պահանջեն բայարձակապէս։ Արդի պարագայից մէջ ծագելիք վիճաբանութիւնը բաւական մեծ կարեւորութիւն պիտի ունենայ, և մինչեւ իսկ ծանր կեղաբրանք մը կընայ առնուլ։ Օսմ.ը

Մեծիզեր զայս արտաստպելով կը յարէ թէ պակաս է այս տեղեկութեան վերջին մասը, վասն զի 15 օրէ հետէ Պ. Բօլլաս և Միշէլ փաշա իրենց արտնութիւնը նորոգած են, բայց ո՛չ մէկ տերութեան կողմէ պաշտօնապէս ազդ արարութիւն մը կամ բողոք մը չէ բարձուած։

—

Պելկրատէն կը գրեն Վիէննայի լրագրոյ թէ Սերպիական և Պուլկարական երկաթուղեայց միացման կէտն որոշելու պաշտօնով կազմեալ խառն յանձնախումբն իւր աշխատութիւններն աւարտելով, որոշմանագրն ստորագրուեր է ապրիլ 23ին։ Միացման կէտ որոշուած է սահմանագիծին անմիջապէս կից, Սերպիական մարատան և սահմանագիծ մէջտեղի դաշտը։ Թուրքо-Սերպիական երկաթուղեայց միացման խնդիրն ևս կարգադրելու վրայ լինելով, Նիշ-Բիւրգի և Նիշ-Վրանիայի գծերու շինութիւնք փութով առաջ պիտի մղուին ի մեծայ։ Իսկ Նիշ-Վրանիայի գծին վրայ քանի մ'ամսէ հետէ կաշխատուի, թէև դանդաղօրէն։ Այժմէն կարելի է ապահով լինիլ թէ Սերպիոյ բոլոր երկաթուղիներն, ինչպէս նաեւ Պելկրատ-Զարիպրոտի և Պելկրատ-Վրանիոյ գծերու շինութիւնք պիտի աւարտին մինչեւ 1886 սարդ աշունն, այսինքն պայմանագրեալ ժամանակին մէջ։

—

Դանուբի վրայ նաւարկող շոգենաւուց Աւստրիական արքունի ընկերութեան գործակատարութիւնն ևս յանձնուեցաւ Լայտի ընկերութեան Տնօրէն Պ. Թօրնի։ Այս պաշտօնն յառաջագոյն կը վարէին Սառնման և Տօլինկեր ընկերք։

—

Ֆրանսական Մեսաժերիի Տնօրէն Պ. Պերդրան յառաջիկայ չարաթ Օտեսա կերթայ, անձամբ հսկելու համար երթեւեկութեան այն նոր գծին դէր յիշեալ ընկերութիւն հաստատեց Կ. Պոլսոյ Օտէսայի և Սեվաստոպոլի նաւահանգիստներուն միջև։

—

Սէլանիկէն Լ-ոնդրէսի ուղղեալ նամակ մը կըսէ թէ աւազակութեանց մասին կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ դաւառին մէջ։ Կուսակալ Դալիպ փաշայի անօրինութեան քաղաքական և զինուորական իշխանութեանց ձեռք առած միջոցները յաջող արդիւնք մ'ունեցած են, մանաւանդ Մակեդոնիոյ հարաւային կողմերն ուր աւազակութիւնն այնքան չարիքներ հասուցած է երկրին։

—

Բիւլդէմ փաշա Պրուսայի ջերմուկները գնաց երէկ, Վեհ. Սուլթանին արտնութեամբ։

—

Հաղորդուեն առնուած վերջին լրոց համեմատ, Օսմ. Արշիպեղագոսի կուսակալ Հագգը փաշա նախընթաց օրը Սիմի հասեր է, ուր, ինչպէս կը յիշուի, սպունգ որսացողաց միջեւ անկարգութիւնք ծագեր էին։ Իզմիրի առջեւ խարսխեալ Մանսուրա մարտանաւն, որ 300 նաւաստի ունի, հրաման ստացաւ և մեկնեցաւ անդ երթալու համար։

—

Նէոլոգ կ'ըսէ թէ հանդուցեալ Եօրկիոս Զարիֆիի եղբայրն, Նիկոլաոս Զարիֆի, որ այժմ Ֆրանսա կը գտնուի, իւր ազնուասիրտ եղբօր պակասը լցնելու փափաքանօք բանտհաներ է ինքնարերաբար մայրաքաղաքիս Ցունաց մարդասիրական և Կրթական ընկերութեան պաշտպան լինել ամեն տարի 500 Օսմ. լիրա նպաստել խոստանալով, որոց երեք տարեկանն, այսինքն 1500 լիրան կանխաւ զրկել փութացեր է անցեալ օր յիշեալ ընկերութեան։ Հետեւապէս պիտի է այն լուր թէ Պ. Նիքոլաոս Զարիֆի այսպիսի գումար մը Ցեէերի Պատրիարքարանին զրկեր է։

—

Բաղէշի Կենտ գաւառակին տասանորդի և ոչխարի որոց վերաբերուսչ կարգեցաւ Իսմայիլ Հաղգը էֆէնտի, որ յիշեալ քան կը գտնուէր սոյն պաշտօնով։

—

Մայրաքաղաքիս պատգամաւորական Մ. Բօթէլլի՝ որոյ էտիրնէ ուղեւորիկ ծանուցուած է, յիշեալ քաղաքին մէջ երկու օր մնալէն յետոյ՝ Ֆիլիպէ ուղեւորեր, և երկու օրէն ետքը վերադարձեր է Իզմիրի, ուր քանի մ'օր ալ կը կենայ և կուգեսորի ի Պոլիս։ Ըստ հրահանգի Բ. Դրան, տեղական կառավարութիւնը մեծ պատուով ընդունած է զինքը։

—

Կայսերական Թագիա շոգենաւն երէկ առաւօտ ժամը 9ին առնոնները դէպ ի Միջերկրական ուղեւորեցաւ։

—

Կայսերական Թագիան շոգենաւն՝ որ 1 ½ տարիէ հետէ ի Կէմլիք յիկ կը դանուէր իբրեւ պահակ, երէկ մայրաքաղաքս եկաւ, և նորա տեղ ուրիշ շոգենաւ մը պիտի երթայ։

—

Մայրաքաղաքիս Վիէննայի լրագրի մը ուղղեալ թղթակցութենէ մը կը քաղենք հետեւեալ տեղեկութիւններն։

Ժամանակէ մ'ի վեր կառավարութեան և օսմանեան պաշտաւոր վարչական խորհրդին միջեւ առկախ մնացած հարցերուն խնդիր մը կար որ այս օրերս անգլիայի պատուիրակին ջանքով հնարեալ յիշեալ խորհրդին նպաստաւոր լուծում մը ստացաւ։ Աւստրի եղերութիւնը։ Քանի մ'ամիս առաջ Պոլսոյ մայրաքաղաքը մեծ քանակութեամբ ապրանք բերաւ, զոր ուս հպատակ մը փոխադրել կ'ուզէր։ ընդհանուր պարտաց վարչական խորհուրդը տուգանք պահանջեց ապրանքին տիրոջմէն։ իսկ սա մերժեց, առարկելով թէ այդ խորհուրդն իրաւունք չունի տուգանք պահանջելու։ Խնդիրն տեւաբրական տաճին յղուելէ յետոյ, որ ինքզինքն անձեռնհաս նկատեց, Պետական խորհրդին ներկայացաւ։ Պետական խորհուրդը խնդրեց որ վեց անուղղակի տրոց վարչութեան կողմէ պատուիրակ մը կարգուի, ուրուն միջոցաւ կարելի լինի քննել խնդիրը։ Բայց վարչական խորհրդոյ բոլոր անդամք հակառակեցան այս պահանջման, մտածելով թէ իրենց մէջէն պատուիրակի մը առաքումն այդ վարչութեան արժանապատուութեան կը դպչի, և խնդրեցին Պետական խորհուրդէն որ մաքսանենգաց նկատմամբ իրենց հետեւելիք ընթացքն ճշդով ծրագիր մը պատրաստէ։ Մինակ անգլ. պատուիրակ Պ. Բայեարտ ընդդիմացաւ այս որոշման և համոզեց Պետական Խորհուրդն՝ որոյ անդամք վիրաւորուեր էին պարտաց վարչութեան ընթացքէն, որպէս զի երկրորդ անգամ մ'ալ առաջարկեն պատուիրակի մ'առաքումն։ Միւս կողմէ Պ. Բայեարտ իւր պաշտօնակիցներն համոզելով, Պետական խորհրդոյ առաջարկն ընդունուեցաւ և Պ. Օպուանս պատուիրակ ընտրուեցաւ։ Յայնժամ Պետական խորհուրդը խնդրոյն քննութեամբ զբաղելով, արտնութիւն տուաւ ընդհանուր պարտաց վարչութեան՝ մաքսատունէն փախցուած բոլոր ապրանքները ձեռք անցընել, մինչեւ 1100 ոսկի տուգանք դնել, բնակարան խուզարկել տեղական իշխանութեանց ձեռնտուութեամբ, իսկ երբ տուգանքն 100 ոսկիէն աւելի է, դատարանաց գիմել։ Այս կարգադրութեան համեմատ մաքսատունն այսուհետեւ իրաւունք չպիտի ունենայ այս տեսակ գործերու խառնուիլ։ միայն յայտնի չէ դեռ թէ նախարարաց խորհուրդը պիտի վաւերացնէ՞ արդեօք Պետական խորհրդոյ որոշումներն։

—

Առջի օրը, Բերա Գալեօնճի գուլլուքի մօտ, զինուորական մը՝ դատ առնելու կեցող երիտասարդի մը զարնուելով, երիտասարդն հրեց զայն։ զինուորականը զայրանալով, սուրը քաշեց և ծանրապէս վիրաւորեց երիտասարդը։

Մանիթէօր կիսանայ թէ Օսմանեան ծառայութեան մէջ գտնուող Գերմանացի սպայներէն մին՝ Ֆրանչիսկեան կրօնաւորաց կարգին մէջ կը մտնէ։

—

Ոսկեղջիր թիւ 3 շոգենաւը Գալատիայ գացած միջոցին, ճամբան մեքենայն խանգարուելով կանգ առաւ, և ուղեւորներն ուրիշ շոգենաւու մէջ փոխադրեց։ Իսկ ուեւրեալ շոգենաւն Եէմիշ խիսէլիսի քաշուեցաւ, հարկ եղած նորոգութիւնները կրելու համար։

ՑՈՒՆԱԿԱՆ ԳԻՐԵՐ

Աբեռնէի նախընթաց թուով ծանուցեր էինք թէ Ցունաց Պատրիարքարանին երկու Վարչական Մարմիններէն, Բ. Դրան խնդրանօք, խառն Մանանախումբ մը կազմուելով առանձնաշնորհմանց խնդրոյն նկատմամբ՝ Արգարութեան Նախարար Հասան Ֆէհմի փաշային հետ տեսակցելու գացեր է։ Այս տեսակցութեան վրայ Նէոլոգ երէկի թուով հետեւեալը կը հրատարակէ.

«Առանձնաշնորհմանց խնդրոյն վրայ Հասան Ֆէհմի փաշային հետ Պատրիարքարանին Վարչական մարմնոց կողմէն գացած խառն Մանանախմբին տեսակցութիւնը յոյժ կարեւոր է։ Նախարարն ըսեր է որ ազգային-եկեղեցական Առանձնաշնորհմանց խնդիրը լուծելու կը հանձնի Կայսերական Կառավարութիւնը նախկին Պատրիարքին հետ իրատանոնութեան գալով զոր մինչեւ նոյն տեսն Ազգին ներսփոխան կը ճանաչէր և ոչ սոսկական անձ, անոր հրաժարիլն մինչեւ այն տեսն Կառավարութեան կողմէն ընդունուած չլինելով։ Ըստ Կառավարութեան, ըստ նախարարին, Առանձնաշնորհմանց խնդիրն ամենայն կերպով լուծելու կը հանձնուի և կը խնդրուի որ, ըստ օրէնի, նոր Պատրիարքի մը ընտրութեան ձեռնարկէ Պատրիարքարանը։ Մասնախումբն ասոնց պատասխանելով գիտեց թէ՝ նախկին Պատրիարքին Բ. Դրան հետ միաբանելի իրատանոնութիւններ ըրած լինելն ըստ հրամայի Ազգային եւ Եկեղեցական օրէնքաց կը հակառակի, որպէս զայն հրաժարեցոյց, Պատրիարքարանին երկու Վարչական Մարմիններն ինքզինքին ազատ կը համարին նոր գործածն անխափեր և անընդունելի ճանաչել և կարծեն որ Կայսերական Կառավարութիւնը բարեհաճի իրեն յղուած մեջիդիէն ի նիստ առնուլ և ըստ բազմանաց ազգին լուծումնաւ խնդրոյն, որպէս զործերն իրենց առջի վիճակին վերադառնալով Պատրիարքարանն ալ կարող լինի նոր Պատրիարքին ընտրութեան ձեռնարկել։ Երկու կողմն ևս այս խնդրոյ վրայ առաւել հաստատ կերպիւ խորհիլ որոշելով, տեսակցութիւնը վերջացաւ, որ տեւեցաւ երկու ժամէն աւելի։

«Յառաջիկայ չորեքշաբթի օր երկու Վարչական Մարմիններն ի նիստ պիտի գումարուին այն խնդրոյն վրայ խորհելու-գործակցելու համար։»

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՑ ՀԱՎԱՍ

Այս օրուան

Պերլին 8 մայիս.

Անգլիոյ գահաժառանգ Կալլէսի իշխանն այցելութիւն տուաւ Գերմանիոյ կայսեր։

Լոնտոն 8 մայիս.

Լորտերու ժողովին երէկի նստին մէջ Լորա Կրանվիլ պատասխանելով հարցման մէջ՝ թէ կրնար բացատրութիւն տալ Սաբրախի գաւառին Պարսիկ կառավարութեան կողմէ Բուշիր թաղուելուն վրայ, բաւական թէ անգլիական կառավարութիւնն այդ դէպքն հաստատող պաշտօնական տեղեկութիւն չէ ստացած։

Լոնտոն 9 մայիս.

Սկոպիոյ Այրէր գաւառին ուժանակի գործարանի մը մէջ սոսկալի պայթում տեղի ունեցաւ երէկ։ Տասն աղջիկներ զոհ գնացին այս արիածին. բազմաթիւ անձինք ալ ծանրապէս վիրաւորեցան և մեծ վնասներ եղան։

ԱԺԱՆՑ ՌԻՒԳԵՐ

Լոնտոն 9 մայիս.

Երէկ, Առողջապահութեան Արուեստանոցի էսի բացման պահուն, ոմանք սուլեցին զՊ. Կլատսդոն։ Թաղ. կ'ըսէ թէ այս միջադէպ նշանակութիւն ունեցող արտայայտութիւն մ'է հանրային զայրոյթի ընդդէմ անդլիական դատին աջակցութեան։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ԳԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալատիա, 28 Ապրիլ

ԸՆԹԱՑԵՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՅ

Օսմանեան Թանսիլիան

Երէկ երեկոյ զոցուեցաւ.....գրկ.	9	31 ½
Պորսային զոցուելն վերջը «	9	31 ½
Երէկ Բերայի մէջ.....	—	
Առաւօտուն բացուեցաւ..... «	9	30
Բարձրագոյն գին ..... «	9	30 ½
Նուազագոյն ..... «	9	30
Կէս օրին ..... «	9	30
Փոխառութիւն 1863.....ֆր.	60	
» 1865..... «	55	
» 1869..... «	49	
» 1873..... «	44	
Պոն տիւ Թրէզոր.....Անգլ. լիրա	17	¾
Բուլգարի երկաթուղի.....ֆր.	46	25
Օսմանիսյան տը Բրիտանիէ »	375	

ԳԱԺՆԵՅՈՒՄՆԵՐ

Սօսիէթէ ժԼՆէրաբ...Անգ. տակի	4	8
Գրէտի ժԼՆէրաբ..... Օսմ. լիրա	7	22
Պանք տր Փօնս..... « «	6	15
Լօս. Շանժ է վալ... « «	3	50
Թրամուէյ ..... « «	2	25
Ինի Ֆիէ. Եգիպտական	—	
Երկի երիկան գոցուեցաւ	72	50
Գիէրը գործ չեղաւ	—	
Այս առտու բացուեցաւ...	—	
Կէս օրին նոյն գին	—	

Ընթացք դրամոց

Օսմ. ոսկի..... գր.	100	—
20 Ֆրանքանոց ..... «	87	25
Անգլ. ոսկի ..... «	110	5
Գրմիկ ..... «	51	10
Ռօսկի Թղթադրամ..... «	3	91
Թալր ..... «	—	
Ֆիորին ..... «	9	05
Մէճ. արժ. (ասպրը) ..... «	103	7
Հինդոստ ..... «	102	20
Մէլիտալք ..... «	100	20
Պլինտ ..... «	760	—
Թղթադրամ..... «	1650	—
Վեցնոց..... «	102	35

(ԱԺԱՆՆ ՀԱՎԱՍ)

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն 9 Մայիս ժամ 5 վ. 15 երեկոյ

Անգ. Փօնսոլիտ գոցուեցաւ.....	101 11/16	
Օսմ. « բացուեցաւ.....	8 7/8	
« « գոցուեցաւ.....	8 7/8	
Օսմ. փոխառութիւն 1865	11	
« « 1869	9 7/8	
« « 1871	69 1/4	
« « 1872	17	
« « 1873	8 7/8	
Փոխառ. 1877.....	82	
Պանք Օթոման	16 5/8	
Ռուսական փոխառ. 75.....	95 3/4	
Եգիպտ. միացեալ (ինիֆիլ)	66	
« առանձն. (բրիվիլէժիէ)	91 3/4	
Տարա Սանիէ	64 7/8	
Տօմանիալ (փոխառ. Բէյրիր).....	91	
Հունգ. պարտաթղթի 1877.....	102 3/4	
Փոխառնակ. Բարիզի վրայ	25	586

Վիէննա 9 Մայիս ժ. 4 երեկոյ

Փոխառնակ. Լոնտոնի վրայ	121	70
Օսմ. Երկաթուղի	22	

Բարիզ 9 Մայիս ժ. 3 վ. 45 երեկոյ

Ֆր. Ռանթի 4 1/2 % ..... բաց	107	32 1/2
« « 3 % բաց	78	37 1/2
Օսմ. Բանք բացուեցաւ	8	93
« « գոցուեցաւ քրն. կա.	8	92 1/2
Օսմ. փոխառութիւն 1865.	—	
« « 1865.....	55	
« « 1869.....	50	
« « 1873.....	45	
Օսմ. Երկաթուղի	46	12 1/2
Պանք Օթոման	671	25
Երկաթ Լիոնի ( )	880	
» Ֆօնսիէ.....	1550	
Բանկոնատան Լիոնի (կուբ. կար.)	1236	25
Եուէյզի Տրանզիթ.....	2140	
Ռուսական 5% 1877ի	97 1/2	
Իտալական Ռանթ	96	80
Արեւ. Ռուս. (Միւս Օրեան.).....	—	
Եգիպտական միաց. գց	353	75
Սպանիական (պասպէր).....	61 1/8	
Հունգարական (ոսկի) (քր. կա.)	103 3/4	
6% Հելլենական	421	25
Զէջ Լօնտրայի վրայ.....	25	19
Օսմ. Բէժիի բաժնեթղթեր.....		

ԲԱՐԻԶ ԹԻՒԹ ՊՈՒՐՍ

9 Մայիս ժ. 10 վ. 15 երեկոյ

Ֆրանս. Ռանթի 5 1/2 %.....	107	32 1/2
Օսմ. «	8	90
« Երկաթուղի	—	—
Եգիպտական միացեալ.....	333	75

ՄԵՏԼՈՐԱԲԱՆԱԿԱՆ ՅՈՒՅՑԱԿ

ԿԱՅՍԵՐԱՆԱՑՆ ԴԻՏԱՐԱՆ Ի ԲԵՐԼԻՆ

10 Մայիս (Ն. Տ.)

	ժ.	վ.
Մազումն արեւգական (Աւերեւոյթ)	4	49
Մուրք « «	7	5
Կէս օր (Միջին ժամով)	11	56 12
Կէս օր (ժամ բուս ասմկոց)	4	56
Մազումն լուսնի (Աւերեւոյթ) Ե	7	27
Մուրք « « Ա	4	58
Երեւումն լուսնի Ս. Լ.	10	Մայիս.

Աստղերեան ժամը 8 ի

Հղրդ մեթր

Ծանրաչափ (Ցոլու երես)	766·0
Ջերմաչափ	15·4
Նուազագոյն աստիճան	9·6
Բարձրագոյն «	16·5
Խոնաւութիւն 0/0	70·
Բարձրութիւն ամբիւի 24 ժամու	
միջոցին · հազարերորդմեթր	,0
Ուղղութիւն հողմոց, հիւսիս բաւական ուժգին։	

ՄԱՅԻՍ 9ԻՆ ՎԻՃԱԿԸ

Ծանրաչափը միանգամ ցնցուած կը մնայ Միջերկրական և Իտալիոյ վրայ· հողմ փոփոխական և ամպ է· հիւսիսային հողմ ուժգին է ի Դարդանել եւ ամպ յԱեգեա· Բարեխառնութիւն է 13 աստիճան յԱթէնս, 11 ի Բարիզ, 10 ի Վիէննա և 5 ի Բեռլին։

ԹԱՂԱՒՈՐԻՆ ԱՌԱՍՊԵԼԸ

Ծանօթ է խաղողին առաստղը· Ահաւասիկ ինչպէս կը պատմուի Աբեւելքի ժողովրդոց մէջ։

Դիմէսիտա (Բագդատ), ուրբաթ ամեն ճամբորդութիւն մ'ըրաւ Հելլենայի մէջ Նաբոնա երիտասարդ հմայիչ մը· Ճանապարհորդ էր և տղան յոգնած· քաղի մը վրայ նըստաւ հանդչելու համար։ Գեղանը նայելով տեսաւ որ տաքերուն քով դեղեցիկ խոտ մը կայ նոր բուսած և այնքան հաճեցաւ որ անմիջապէս որոշեց միասին տանիլ իրեն երկիրը մոկելու համար։ Զգուշութեամբ հանեց հողէն և ձեռաց մէջ առաւ։ Բայց արեգակը այնպէս տաք էր որ վախցաւ թէ մինչեւ ի Նաբոնա հասնիլը թառամ կ'ըլլայ։ Ուստի ոտքերուն տակ ունեցած մեծ, մամ, չամ ապէկ ըռնելով և ամբողջական գտանութիւն կոտրելով ապէկ ըլլալուն· բայց և անոր հետ ոչ երբեք կը թիւեսուրի· կը վնասի եթէ չատ հանելով չափազանց ուտէ։

Եւ միթէ ասնա ձեռս այդպէս տանելի ծանօթ որ կըլլայ եւրոպացիներ խոնարհ զրկեցիներ, ամենն ալ այս տեղի բնական վայրաց կամ անասունի էն բերուած ունկէ է· ոչ երբեք· հապա Կապրիոյ ծովեզերեայ քաղաքներէ տարփրով եկած ունկեր են· հոն ալ ոչ ի փոքրենութենէ ժողովածը, այլ արհեստով բուսուցած անմեղ ու անվնաս ունկեր՝ ապառնոյ հաւատիքի մեծութեամբ, կամ կանչելու կերպակ ունկիներ, գունով մարդարտս և գվարկին ձեւն ալ հին փիւնիկեցի։ — Հիմա հոս բացատրեմ թէ ծաղիկ ու տերմ չունեցող ունկեր ի՞նչպէս կը գոյացուեն Եւրոպայի ճարտարք։ Իրենք վանաւէ եարը նաև յոյժ չատ կը զրկեն վանառանութեամբ այն ամեն տեղուանք ուր ունկ գոյացուեն չդիտեն և խոհարարք կը գնեն։

Ունկը ի փոքրենութենէն ամեն տեղ կրնայ բուսանիլ, բայց կը սիրէ առատ ստուերտ ու ծանկեալ տեղուանք, ուր խոնաւ ջերմութիւն մը տիրած ըլլայ։ Կը բուսնի ծառերու հին փայտին վրայ, աղբի վրայ, վասած տերեւներու վրայ, և այն ամեն բուսական ու կենդանական կոտրներու վրայ, որ ի փտութիւն դարձած են։ Ամեն տեսակին ալ առնելի չուտ և կեանքերնին տակաւորոյ է։ Երբ կու երեք օրի մէջ իւր հասակին մեծութենանը կը հասնի։ Ծնիկ տեղերու մէջ թեքուն կենալով կանցունէ իւր կարճ կեանց ժամերը· և առօրեական կեանքը բուսած տեղոյն վրայ կատարէ, ոսքի վրայ կեցած կը մեռնի, մեռնելով կը լուծանի, բուսած տեղոյն վրայ կը սնի, առանց իրեն յայտնութեան համար սերմն ու զուտակ թողու։ — Օրինակ է ունկը աշխարհի անօգուտ և անկենցաղական մարդոյ։

Ի վարքենութեան բուսած ունկերու շատ տեսակները մահաբեր կամ վնասակար ըլլալով, և ապէկը գէշէն որոշելը ոչ դիւրին, ուստիւ համար շատ զգուշութիւն ընելու է, և ուստի միայն այն տեսակներն որոնց անվնասութիւնը փորձով ճանչցուած է և կրնայ անոր համար վստահաբար։ — Իսկ անոնց համար որ անբաղդաբարութեամբ թիւնաւոր ունկ կերած են, ի վախճան այս յօդուածի կը գտնեմ թոյնը կարելու խրատ։

Ուստի ունկը պարտէ հոգեպէս կ'անուանի է կարճ ու հատ կոթով, գոյնը մերթական, միսը հատ ու գեղ, և գլուխը կլորակ· զոր շատ յայտնութեամբ գիտեն զոյացուցել Գաղղիացիք, Հոլանտացիք և Անգլիոյ ճարտար պարտիզպանք, որոնց շատը ունկ բուսցնելն իրենց յատուկ զործ ընելով, անոր մէջ գտած են իրենց շատը։

Ունկը ծաղիկ և սերմ չունի· իրեն սկզբնական ծնունդը մուգէն (էջ-ֆ) կ'ընկալի· ընել է մուգը պիտի նիստանք իրեն որպէս ունդ։ Ուստի եթէ կարող ըլլանք ուտելի ունկին մուգը ձեռք բերել, գիւրին պիտի ըլլայ մեզի նաև ունկ գոյացնել։ Գիտեն պարտիզպանք որ վարունգի, սեխի և այլ բանջարեղինաց բարձրաբերաց ապրային հողին մէջ ձերմակ ձերմակ ու լայնաթել սնուցվի երանիներ կը գտնեն, և որք բարբարային (էջ-ֆ) հոտ կ'ունենան· ահա այս մուգէն է ունկ արտադրող սկզբնական պատճառ, որ հունտ կրնայ նմանաբերել։ Այսպիսի ձերմակ մուգը որ ունկ կենայ արտադրել, պարարդապանք կ'անուանեն Սպիտակ ունկի պտուղ։ Ընդհանրապէս ունկ ասելով կ'ըմբռնեն։ Ուրեմն հիմա ամեն բանէ առաջ հասկնանք թէ ինչպէս պէտք է ունկի սպիտակ արտադրել, որպէս զի կարող ըլլանք յետոյ անկէ ունկ բուսցնելու եղանակին պարապիլ։

Ունկի սպիտակ արտադրելոյ եղանակը սա է։ Պատի մը առջեւ՝ որոյ հարաւագիծ ի հիւսիս ըլլայ, յատնիս անոյշ վոս մը պէտք է բանալ քառակուսի, 66 մեկրաման խորութեամբ։ և որոյ խոր յատակին վրայ պէտք է գնել կարը մը մլլուած աղբ· զոր ձիու պատուներու մէջ անիրեն տեղուանք ու մուրքի տակը գիւրին է գտնալ· այդ աղբը որ չորցած ու բորբոսով ձերմակած կ'ըլլայ, կրնայ առանց անդամ մեր պէտքը ընալ։ Այդն ձերմակած աղբէ մէկերու ափիկով փոսին յատակին վրայ ձգելէ ետքը անոր վրայ տարածելու է ձիու, իշոյ կամ Ջրբի նոր աղբ 25 հարիւրամսան հաստութեամբ· յետոյ անոր վրայ ելլելով չատ անդամ և ամեն կողմէ միօրինակ կոխելով ոնդացունելու է· յետոյ փոսէ հանած հողէն քիչ մը բան կոխուած աղբին վրայ տարածելով գարձեալ առջի անդամուն պէս կոխտելով պնդացունելու է· և յետոյ այնորիկ թաղուլ հանդիսաց։

Մինչեւ մի ամիս՝ դրուած աղբին բոլոր զանգուածը մուգելով կը ձերմկի, ըսել է սնունի սպիտակոց կը դառնայ՝ սնունի ունդ կը դառնայ։ Ի լրանալ ամսոյն՝ բրիչի սուր ծայրով պնդացած աղբը կտրատելու է ապիսի մեծութեամբ և ձեւով՝ քառակուսի հատուածներ, որ ձերմկած են, որ սնունի սկզբնական ծինը մէջն ունին։ Յետոյ կտրատած աղիւսներն տեղն հանելով՝ մարդի մէջ՝ ձեղուան տակը՝ կամ ուրիշ տեղ՝ չոր տեղ կրնայ։ ուր կը պահուի յաջորդական սերմանեաց համար· որ տարիներով ուժը չկորուսաներ և միակի զորձին կ'ըլլայ միշտ պիտանի։ Եթէ որ սնունի ուտեցնելը կրնան զործ պիտի ընէ, և ժամանակ ժամանակ չատ սպիտակուցի պէտք պիտի ունենայ, կրնայ ուտանց օտարի մուրալու՝ ինքնին պատրաստել պէտք եղածին չափ ապիտակ· բանական է այս ապիտներէ մին փոքրն տարը դնել՝ և ապոստի ապը միայ ածելով կոխել ինչպէս դեռ հիմա տացի։

Իսկ Անգլիոյ մէջ սունի ապիտակաց պատրաստելուն եղանակը նախընթացէն կտոր մը տարբեր է, անով որ՝ նախ մանիս անոյ մէջ կը սկսին պատրաստել, և երկրորդ ծածքի տակ։ Ուստի չոր և ոչ յոյժ հարնահար տեղ, ինչպէս է օրինակի համար՝ տիսուի մէջ մէկ ծայր սենիկը, կամ երեսէ ձգուած ատերդ բայց վրան ծածք ունող տեղ մը, որոյ յատակն ըլլայ հող և ոչ սալով յատակած· չատ յարմար է սունկի· հոն հարկաւոր չէ փոս զործել, հապա ուղղակի յատակի հողին վրայ պիտի ըլլան պատրաստութիւնք։ Ուստի որոշուած ու յարմար զատուած տեղուն վրայ պիտի կրուի 36 կոզով նոր աղբ ձիոյ, կամ իշոյ, կամ Ջրբի։ 6 կոզով պարտիզի աղէկ հող բարակ· 1 կոզով փայտի փառ մոխիր· այն որ լուացարանի զործածած կամ փոթաղը հանած չէ։ Կէս կոզով հաւու կամ աղաւնի նոր ծիրտ, որ եթէ հնացած է մէկ կոզով։ Այս նիւթերը կատարեալ կերպով իրարու խառնելէ ետքը, վրան սակաւ մի աղբաջուր ցօղելու է ցնցուղով և դարձեալ խառնել· և ամեն անդամ աղբաջուր ցօղելէն ետքը դարձեալ խառնել· մինչեւ բոլորովակ զանգուածը առնու միօրինակ խոնաւութիւն։ Ցետոյ պատի առջև տարածելու է զայն կէս կանգուն թանձրութեամբ, իսկ լայնութիւնն որչափ տեղ կրնայ բռնել այնչափ նիւթ որ հոն կը ուցեցուս։ Արդ հաստատաբար տարածելէ ետքը տարբալ կոխտելու է ամեն կողմը միակերպ։ յետոյ ամեն երկու եղեռ օրը հեղ մը նորէն նորէն կոխելու է մինչեւ սեպտեմբեր ամսոյն սկիզբը։ Ցայնժամ բրիչի ծայրով կտրատելու է զայն՝ ապիսի չափով և ձեւով երկայն քառակուսի հատուածներ· զոր չոր տեղ մը՝ առանց ստուերի ցուցընելու՝ դնել զբոնա, ու յետոյ ի մարագ կրելով պահել պէտք եղած ժամանակին գործածելու համար։ Բայց մարագի մէջ ալ ոսքի վրայ և կամ ի մի կոզմ կեցուցնելով զանոնք, և նոսր նոսր չարել, որպէս զի մէջէ օդ խաղալով միշտ չոր մնան։ Եթէ ապիտներն թացութիւն չառնուն և չսառնան, տասը տարի կրնան իրենց արդիւնքն ցուցանել։

Այս երկու եղանակք սպիտակուց պատրաստելու են սովորական ու դիւրագործելի։ Կան պարագաք ինչ իրը յաւելուած այս եղանակին, զոր ճարտարք իրենց մասնաւորութիւն ըրած են և անով կը գործեն։ Մեր այժմու դիտման համար այդչափը բաւական համարելով, անցնինք սունկի մշակութեան։ Ս. Ե.

ՁՄԵՐՈՒԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԻ

(Շար. Վերջ տես «Արեւելք» թիւ 91)

Ժ.

Դիմութեան Թերց Մայրապետն առ Տիկին Բ. . .

«Բիլվա, դեկտ. 1877.

«Տիկին, դիտնալով որ դուք կը հաճարեցիք իմ հիւանդ անոցիս օգնական բըժշկի Վարտառա Սիթանասիէնցին, կ'նամցնեմ այդ դժբաղդին տխուր մահը։ Քիչ մը ժամանակ ի վեր մեղմանցնի նըշանները և մթին և ուշագրաւ կերպ մը կը նեղանէինք իր վրայ· զուր ջանք ի գործ դրի թարմացնելու համար նորա վայելեալ բնութիւնը՝ որ հաւանական է թէ դիւրաբրիս զգայութիւն մը կը ծածկէր արտաքին խիստ ձեւերու տակ։ Իմ բարեկամական փոքրերս իր հոգատարութեան՝ լուսաւորութեան դէմ վերուեցան։ Վերջին պատահարներուն հետեւանքով, վիրաւորեր և հիւանդանոցի ապատութիւնք աւելցան։ Վարտառա Սիթանասէնցա ըստ սովորականին իւր պաշտօնը կը կատարէր, ճշդրիտ եռանդեամբ· բայց անցեալ առաւօտ, երբ գինքը կը փնտռէին վիրահատութեան մը օգնելու համար, մեր քոյրերուն մին՝ արտասուալիր եկաւ՝ կանչեց տարաւ զիս առանց խօսելի կարիներու՝ օգնականին սենեակը· անշուշտ մարմին մը գտայ· Վարտառա ատատապի մի դերանին կախուեր էր իւր անկողնին սաւանով։ Զանազան եղանակներ կ'ընեմք թէ ինչ էր թշուառին շարժառիթը։ Ես կարծեմ թէ շարժառիթն պէտք է փնտռել այն ցաւալի վարդապետութեանց մէջ որով կը տանին այդ խեղճ կանայք։ Այս աղջիկը իր հաղուագիւտ պարտաւ ժամերն Շօբէնհաուէր փիլիսոփային մէկ գիրքը կարդալով կանցընէր։ Կը յանդգնիմ հաւատալու թէ մեր քոյրերն լաւագոյն են ներընչեալ երբ իրենց գ ժուարին ուխտութեանց միջոցներուն Աւետարանը կրկին կարդալով կը բաւականանան։ Ինչպէս այդ խռովեալ հոգին չէ տիսմուեր և զօրացեր այն դիւցազնութեան՝ անձնուիրութեան և համակերպութեան օրինակներէն որոնց մէջ կ'ապրինք։ Մարդկային բնութեան այս բարձր յայտնութիւնք պէտք էր հաստատիլին զինք կենաց հետ, եթէ դանդաղ տեղի ունէր։ Կ'ըսէին իրեն համար թէ ամենքան դիտնական է և առնային միաք ունի։ Ես կը դատեմ իմ բարեկամ հօրս վրայէն, որ այս վշտակրութեանց օրերուն մէջ այնքան բարի օրինակ կուտայ մեզ, և կը հաւատացնեմ թէ տառապանաց ուսման՝ խոնարհներն ուսելի յարմար են քան թէ խոնարհներն։

Կը տիրացնեմ, Տիկին, իմ ազօթքս ձեր ազօթից զրպէս զի Տէրը ընդունի այդ մեղրեալը և տեղի ունենի Ջորէ իւր հանգըստան մէջ։ — Ձեր ազատին, Ն. . . .»

«—Խե՜ղճ աղջիկ, զոչեցի նամակները ետ տալով Պ. Բ. ին, դաղտնի վերք մը՝ անբուժ տրամի առաջին պատարագը մ'ըսպառեր են զինք։

«—Ամ, ըսաւ հիւրընկալս, այդ խօսքին կ'սպասէի· Ի՞նչպէս յայտնի է որ Ֆրանսիայի էք։ Խիստ զրտի մը պէտք է ձեզ համար, այնպէս չէ· գժբաղդ սէր մը իւր բոլոր զրեկրպան սիրաղ էպնեբով։ Ինչպէս ամեն տեղ՝ մեր մէջ ալ կը պատահի այդ· բայց քանին ատոնը ինչ՝ այդ անօգուտ է բացատրելու համար անձնասպանութեան այդ տարտիսիկ հիւանդութիւնը որ մեր երիտասարդութիւնը կը ճնչէ։ Գիտցէք սէր եթէ ապրեցիք երբ տան հինգ տարեկան՝ տան երկու տարեկան տղայք ամեն ամիս ինքզինքներն կ'սպանեն դպրոցներու մէջ։ Այնչափ վարժուած ենք այդ լուրը, որ բըժշկական տարեշրջանի վերջին այս երկու անձնասպանութիւնք յայտնուեցան օրագրաց մէջ, սովորական դէպքի մը պէս անտես անցան։ Ոչ, սիրելի պարոն, մեր դեռահաս աղջկունք, երբ կը բարձեն կենաց դրան, անձնասպան կը մեռին ինչպէս թռնոտի մը կը պոյթի, որոշ զաղափար՝ վասն զի մէջը վատ օդ կայ։ Բանականութիւնը, — ժամանակիս այդ հմաքաւոր բանականութիւնը, — գուսաղութեամբ լցեր է այդ վարդերի հոգիները, ուստանք՝ նոր աշխարհի մը մէջ նեռուած՝ կենաց համար կատաղի զաղափար մը կը չունեն իրենք, որ զաղափարային նոսկին ձեւերէն բոլորովին տարբեր է։ Բայց այդ զաղափարն ի՞նչ ալ որ լինի ոճանակի նման է, կուգայ վայրկեան մը որ ձեռքէ կը փախչի, այն ատեն մեր դիւցազուհիքը, լաւագոյն համարելով պիրեան յաղթուած խոստովանիլ քան թէ խոնարհ, չ'ուզեր բարի մարդկանց հին զաղափարը կրկին փորձելու համար, ոչնչութեան մէջ կը նետուին։ Եւ նոյնը կը պատահի թէ և աւելի քիչ անգամ, կանայի կազմուածքով մարդկանց համար, ինչպէս մեր մէջ շատեր կը գտնուին։ Ոմանք, ինչպէս կը գրէր Վարտառա, ուրիշ կերպով կը հասնին իրենց վրէժը։ Զոքա իրենց շուրջ գտնուողները կ'սպանեն։ Բարեբաղդաբար, այլպի ման են։ Շատերը՝ իրենց պատրանաց պատիժը իրենց անձին կուտան։

«Կոչեցէք այդ Ոչնչականութիւն, եթէ կամիք, բայց այն պայմանաւ որ հասկանանք թէ այս հետաքրքրելի բարոյական երեւոյթը՝ միայն քաղաքական դատաբանութիւն մը չէ· զա հոգւոյ մի վիճակ է։ Այն վայրկենին որ ապէս անատուններ չենք, այդ պատճառաւ իսկ քիչ շատ կը վտանգինք, անհուն տարբերութեամբ, պտեղ կատաղեալէ որ կասնեն կամ կը մեռնին, մինչեւ թմրած երտղաներն որ իրենց բաղխութեան մէջ՝ ինձ նման փիլիսոփայութիւն կ'ընեն։

«Իսկ դարմանը՝, պիտի ըսէք։ Զգիւտեմ դարման։ Մեր դպրոցները փակել՝ քաղաքակրթութեան հետ ամեն յարաբերութիւն կորցնել ժողովրդական ճախնեներուն մէջ բանի պահել ոգի որ չանայ այն տեղայ փախչիլ, գիտէք որ այդ անկարելի է։ Ահ, կան նաև Արեւմուտքի ձեր պատուական բարեկամներն որ շատ զբաղած են։ Կուգան, հիւանդը կը քննեն և վարդապետական ձեւով կը հրատարակեն թէ՝ զայն առողջացնելու համար՝ ըստ կարգի՝ լաւ սաստնաղրութեան մը պէտք կայ։ Դոքա միշտ կը յիշեցնեն ինձ այն մարդիկը որ հրապարակներու վրայ ապերանիք կը ծախեն քանը չորս ժամուան մէջ մեր ամեն հիւանդութիւնները բժշկելու համար· դիտէք թէ ինչպէս կը գրեն իրենց։ Եւ, զարմանալի էսկ է մարդս, որ կը հաճիսոյ վերջապէս իր մանկան առողջապահութեան վերաբերեալ մի քանի ճշմարտութիւն, բայց մի և նոյն ճշմարտութիւնը չի կրնար ըմբռնել երբ իր հոգւոյն կը յատկանան։ Ամեն մտածող և ուսեալ անհատ, որուն բժշկի մը խոստանայ քսանչորս ժամուան մէջ արեան պակասութիւնն առողջացնել, միայն գեղարդի մը շնորհիւ, այդ բժշկը խաբեբայի մը տեղ պիտի դնէ· զիտէ թէ բժշկական հմտապարանը մարդկան չի տար հրաշքներ գործելու համար, և միայն կը վստահանայ այն բժշկին որ բաւական լուրջ է իրեն ըսելու համար· «Երկար, շատ երկար խնամքով, կրնամ բաւութիւն մը բերել ձեր վիճակին»։ Բայց երբ խընդիրը հոգւոյ մը վրայ է, և ժողովրդեան հոգւոյն, որու դարերն իրը տարի պէտք է հաշուել, ամենէն խնամաւոր թեզութիւն ընելու։ Դրեթէ թիւայն մէջ մինչ, կամ դ. կրնայ դնիլ, եթէ ունենայ, կ'ըսէ՝ ստոյգ փաստերով ինչ նշանարեցի գէշ մի ինչ ընդհանուր ժամանակի միանգամայն մէջ յայտ, անցինք ... ժամանակ։

... դիտնական ... ինչ ... ամեն նշանաւոր էր ... թիւն ընելու։ Դրեթէ թիւայն մէջ մինչ, կամ դ. կրնայ դնիլ, եթէ ունենայ, կ'ըսէ՝ ստոյգ փաստերով ինչ նշանարեցի գէշ մի ինչ ընդհանուր ժամանակի միանգամայն մէջ յայտ, անցինք ... ժամանակ։

... դարձեալ ... ինչ ... ամեն ... դարձեալ ... ինչ ... ամեն ... դարձեալ ... ինչ ... ամեն

յայնժամ պիտի տեսնենք թէ՝ Փարիզեցիք միլիոն հաշուով օրը 2½ միլիոն չէ ոգելից ըմպելիք կը գործածեն 21,800,000 ֆրանքի արժողութեամբ։

—

ԼՈՒԻՆ ԾԱԳՈՒՄԸ. — Մէլբուրնի անուն գիշատանական հանդիսին մէջ հետեւեալը կը կարդանք։ Օր մը, Աստուած Ս. Պետրոսին հետ կը շրջագայէր Լուարի ափանց վրայ։ Նոքա երկոքին ի միասին կը խորհրդակցէին աշխարհիս ընթացքին վրայ և կը քննային նորա դժուարութիւնները թեթեւցնելու։

Յանկարծ, ընդ շրջապտոյտ, Պետրոս Աստուծոյ մատնանիշ կրնէ ցնցուոտեալ շրջապտտեալ թշուառ էակ մը որ արեգական կիզիչ ճառագայթից ներքեւ աւազին վրայ պառկած էր։ Նա տակաւին մանկամարդ էր։ բայց իւր դիմաց դիծերն խորին մրատառնչութեան մը ապացոյցն էին։ Աստուած որոյ համար չէր լար ծառուկ, իսկոյն հասկցաւ թէ այդ կինը անգործութեան պատճառաւ կը նեղուէր։

Նորա մոռատանչութեան դարման մը տանելու համար, գրպանէն ոսկի մը լու հանեց և մանկամարդ կնոջ վրայ նետելով գոչեց. «կին, անգործութիւնը ամենազգի մոլութեանց մայրն է. տուածովս զգաջ՝»

Այն վայրկեանէն ի վեր կանայք իրենց մարմնոյն վրայ լու կը կրեն և երբոր կատարելու գործ մը չունենան, կոկոն զուարճանալ լաւեր բռպանելով։ Բա գիշարանութեան, լուն մարկանց մէջ այս եղանակաւ յառաջ եկած է։

—

1884 տարոյ խաչաբանութիւն. — 1884 տարւոյ մէջ, հետեւեալ թուականներուն հինգ խաչաբանութիւն պիտի պատահին, այդ երեքն արեգական և երկուքն լուսնոյ։

1. Մասնական խաչաբանութիւն արեւելեան, ի 27 մարտի անտեսանելի ի Փարիզ և տեսանելի ի հիւսիսային Արեւմտեան կողմն Եւրոպայի։

2. Ամբողջական խաչաբանութիւն լուսնոյ, ի 10 ապրիլի, անտեսանելի ի Փարիզ։

3. Մասնական խաչաբանութիւն արեւելեան, ի 25 ապրիլի, անտեսանելի ի Փարիզ և տեսանելի Ափրիկէի ու Ամերիկայի հարաւային կողմն։

4. Խաչաբանութիւն ամբողջական լուսնոյ, ի 4 հոկտեմբերի, տեսանելի ի Փարիզ։

5. Մասնական խաչաբանութիւն արեւելեան, տեսանելի ի Փարիզ, ի գիշերի 19 հոկտեմբերի։

Ա. այս խաչաբանութիւնքն պիտի լինին նաեւ Ասիոյ արեւելեան ու Ամերիկայի Արեւմտեան մասերուն մէջ։ Տեսնուած է թէ արեգական խաչաբանութիւնքն աւելի բազմաթիւ են երկրագունդիս վրայ քան լուսնոյ խաչաբանութիւնքն։

Ըստ աստեղագիտական հաշուոյ, ամբողջ երկրիս վրայ իւրաքանչիւր 18 տարուան ժամանակամիջոցին մէջ կը նշմարուի 29 խաչաբանութիւն լուսնոյ և 41 արեգական։ Երբեք տարւոյ մը մէջ 7 խաչաբանութիւն պատահած չէ։

Ցտան և ինն երրորդ դարուն մէջ արեգական ամբողջական խաչաբանութիւնքն չը պատահեցան ի Փարիզ։ թէպէտեւ 1842 ին պատահած արեգական խաչաբանութիւն ամբողջական եղաւ Ֆրանսայի հարաւային կողմերը սակայն ի Փարիզ մասնական էր։

Յառաջիկայ ամբողջական խաչաբանութիւն արեգական պիտի պատահի ի 19 օգոստոսի 1887. տեսանելի Գերմանիոյ հիւսիսային արեւելեան, Ռուսիոյ հարաւային և Ասիոյ Կեդրոնական մասերուն մէջ։

—

Հաղորդ Բրէ Ֆէրրէը. — Շաբաթի յարդի թղթի գործարանը, որ ի Նոյեմբրը, բացում տարիներէ ի վեր կարտադրէ մեծ քանակութեամբ տեսակ մը յարդի թղթի որ նոր հրապարակին վրայ մի կատարութիւն ստացած է իւր թեթեւութեան ու մաքրութեան մասին։

Վերոյիշեալ թուղթն որ ինչպէս ըսինք, ընդարձակ վաճառականութեան մը նիւթ եղած է Նիւ-Յորքի ու Բուլոնի մէջ, կը գործածուի Բրէ Ֆէրրէ շինելու։

Մօտերս միացեալ նահանգաց մէջ հաստատուեցաւ թղթի գործարան մը որ այժմ շահու ապրիւր մը կենտաւոր։ 1883 տարւոյն մէջ, ի Բուլոնիա, 30,649 քիլ. հաստի Բրէ պատրաստած է 2 միլիոն ֆրանքի արժողութեամբ։

Մ. Մ.

ԱԶԴ

ԱԿՈՒԵՑԻ ՅԱՒ ԶԷՐ ՈՒՆԵՆՈՒՐ

ԵՐԵՔ գործածէք

(Ժիւռնոյ) Սուլթան գատարն Գէնեռիկոեան Կրօնաւորաց, Ակադայ մաքրող փոշին կամ գեղը որ 1880 ին Գրիւսելի մէջ 2 ոսկի միտալ առած է, ինչպէս նաեւ մեծ մրցանակներ. այս գեղը հնարած է 1373 ին Բիէր Գուբոս Ֆրանսայի Կրօնաւորը։

ԶԵՆՕՊԻԻ ՋՈՒՐ

Որուն՝ մրցմամբ չի կրնար հաւասարիլ ոչ մէկ գեղ. մաղերուն իրենց բնական գոյնը տալու մասին։ Արդիւնքը քիչ օրուան մէջ կերեւի յաջող կերպով։ Գործածութիւնը խիստ դիւրին է. Ներկի մը չէ այս, այլ լուացման ջուր մը, որ մազերը կը զտնէ և կը զօրացնէ, գոյն տալով։

ԼԱՆՀՕՐԻ ԲՈՒՐՏԱ.

Փայլուն, փափուկ, թաւշանման և ընտիր բուտրա մ'է որ շաբաթական գործածելով մարմնը կը գեղեցկացնէ և կը փայլեցնէ, ո՛և է այլայլումէ զերծ պահելով զայն։ Խիստ փոքր մաս մը բաւական է ամբողջ երեկոյթի մը համար։ Փոփուկ վիրաբոյ վրձինով կը գործածեն զայն և ապա կը սրբեն նուրբ կաւոյզ մը կամ կոկուղ վրձինով։

ՎԱՅՐԿԵՆԱԿԱՆ ՆԵՐԿ Յօրթ. Բիշոբարի

Վայրկենական կերպով մազերը և մօրուքը ներկելու համար գեղատարական ներկելու համար։

ԲՈՒՍԱԿԱՆ ՋՈՒՐ, գլուխ մաքրելու համար։

ՍԼՖԱԼԻՆ, գեղ Յօրթ. Ռուսոյի, մազ թափելու դեմ, որ թաղանթները կը հանէ և գեղեցիկ մազերը կը բաւարարեն, չարաշահ գործածութեամբ։

ԱՐՆԻԲԱԼԻՆ, Յօրթ. Ռուսոյի, գեղեցիկ թուղթերի ջուր, խանութներ, այրաստաններ, այլաներու բարբարման դեմ նիւ։

ԷՔՍԹՐԷ, Բաշկիրեան հանար, ամենաուսակ բնութիւն։

ԿԼԻՍԷՐԻՆ, ձեռքի սեղեցիկ և արեգակնակեղ գեմերու համար։

Վաճառատուն հաստատեալ յամին 1807. — Ընդհանուր գործակատար Ա. ՍԱՐԷՆ, Հիւկիւրի փողոց թիւ 3, ի Պօրտո։

Ա. այս գեղերը կը գտնուին նաեւ Կ. Պոլսոյ բոլոր գեղագրատներ մէջ։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

ԴԵՂ ԱՐԱՆ

Պ. ԵՒ Հ. ՔԻՒԶԻՒՔԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ

Երկար ժամանակէ ի վեր՝ գեղարուեստաւոր եւ գեղագրութեան գրաւչիով հատարարութիւնը գտնցնելու համար մեր ձեռքէն եկած ջանքը թնարած չպարտիս յարմարի է մեր պատուարժան յաճախորդաց և բոլոր հասարակութեան Այս անգամ ու, մեր յարգոյ յաճախորդաց դիւրութիւն մ'ընելու համար, գեղարան մը բանալ փափաքելով, շատ տարիներէ ի վեր տեսնուած Ծանօթ Պարոն Սենի-Ջամի փողոցի 26 թիւ մեծ երեսուներորդ՝ նայնէս Պ. Պալա կամուրջին դիմացը 77 թիւ «Պ. եւ Հ. Քիւզիւքեան եղբարք» անուամբ գեղարան եւ մեծարանոց (սէնքոլիթօ) մը բացած ենք, ուր Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ քիմիական բարբարութիւններն ու գունաւոր գեղերը, մեծ թնանոթ չունեցած, եւ ամենէն գեղեցիկ տեսակները կը գտնուին։ Ցանկալի գտած ամենն տեսնելու գունաւոր տեսակ գիրեր, ոսկիներ ձեւան իւր, Նոյնիսկ ոսկեր, բոնեաք եւ տարբեր ոսկերիչ մէջ կը գտնուին։ Կիսոն հանդերձեալ խոշոր թարմ գեղերով, և մեծ խնամով կը գտնուին։ Ցանկալի գտած գեղարանին վերնայարկը թեթեւ հանար յատակի տեղ որոշուած ըլլալով, հիւանդութեան մը հանար բժշկի հետ խորհրդակցել ուզող անձերու, մեր գեղարանը դալով, ամենն կերպով օգուտ կը տեսնեն։

ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ՔԻՄԻԱԿԱՆ ԼՈՒՕՈՒՄԸ

ՁԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆ

ԿԱՐԴԱՑԼԻՔ ԵՒ ՕԳՏՈՒԵՑԼԻՔ

Կը փութամ ծանուցանել պատուարժան հասարակութեան թէ Գալիս կամուրջին մօտ ի Վալիտէ խան թիւ 6 ԱՅՏՂԻԿ անուամբ վաճառատուն մը բացած եմ, ուր ամենն տեսակ ընտիր նզարեղէնք և ուտելիք կը ծախուին մեծ և փոքր քանակութեամբ։

Ա. այս վաճառատան բոլոր ապրանքներն իրենց գներու չափաւորութեամբ և տեսակներու զանազանութեամբ ընտիր են։

Պատուարժան Հասարակութիւնը կրնաց ապահով ըլլալ թէ ամեն փոյթ և ինամք պիտի տարուի մեր բոլոր յաճախորդները գոհացնելու համար։

ԹՈՎՄԱՍ ՍԱՒՐԻՆԵԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ

ԳԵՂԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Գ. ՏԱՐԻ 1884

Հայկական ընկերութիւնի «Փարիզեան տպագրութիւնն» ժամանակէ մ'ի վեր ստացած լինելով այս անգամ նորա դպրոցի տպագրութեան առաջադրութեամբ հրատարակուած է «Հայկական գեղագրութիւն» յորում կամփոխանց գործածական և գաղտնարան ամենատեսակ գրեր նաեւ ֆրանսերէն զանազան տեսակ գրեր՝ իրարու կարելուր յատկացած։

Հաճատակ թղթին ապատութեան և փափագութեան մասին ստացած մեծ խնամքով՝ խիստ ժան գնով կը վաճառուի 3 գրչ.։

Կը գտնուի մանաւորապէս Ա. բամեան և Գալաֆեան գրատուներն։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Թ. ԹԷՐԶԵԱՆ

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ

ՊԱՇՏԵՊԱՇԱՐ

Գին 3 գահեկան

Վարժարանաց և շատ դնողներու համար մանաւորապէս գիրք կը լինի։

Կը գտնուի ամեն գրավաճառաց քով. Կեդրոնատեղին է Հայոց Միացեալ ընկերութեանց գրատունն։ Կոստանդնուպոլիս, Կեչէ օղլու խան թիւ 12։

Ա. այս գրքերուն վաճառումն գոյացած շահուն մի մասը Հայոց Միացեալ ընկերութեանց յատկացեալ է։

ԾԱՂԻԿ

ԱՐԴԻ ՄԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

Երեսփոխաց

ՆՂԻԱՆՔԻ ՄՈՒՐՈՅՏԵԱՆ

Ի պէտս վարժարանաց

Ա. այս գաղափարքը՝ աշխարհիկ լեզուի ընտրելագոյն հեղինակներու ամենէն գեղեցիկ հատուածները իրենց պարունակած բոլոր քերականական, գրագիտական, գիտարանական, պատմական, աշխարհագրական և այլ գիտութիւններուն աշակերատաց ընծայելով՝ մէկ հատիկ գիրքին մէջ է Հայ լեզուն և գրականութիւնը ուսումնասիրելի դրութեամբ բոլոր կարգաց ուսուցանելու և ազատելու ազգային մանկատոյն մասերը տարեկան զգաչեցնող սոսկական վերանալի անօգուտ և ոգեմիջ գրութիւնէն։

Բոլոր կարգ գրատուաց ուշադրութիւնը կը հրաւիրուի այս նոր գործին վրայ։

Գին 8 գրշ.

Կեդրոնատեղին Ցարամեան և Գալաֆեան գրատունները։

Ատանայեր, Ս. ՏԱՆԵԱՏԵԱՆ

ՅՈՒՆԱՐԻ ԹՎԻՆ 2856

Ղալաթիա, Քիւրեշտիրի փողոց, թիւ 41

ՇԻՐԲԷԹԻ ԽԱՑՐԻԷ

ԿԻՐԱԿՈՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ ՎԱՍՏԱՐԻ ՇՈՒԴԵՆԱՒՈՒՑ

1884 ԱՊՐԻԼ, ԱՄՍՈՅ

ՎԱՍՏԱՐԻՆ ԻՋՆՈՂ, ՇՈՒԴԵՆԱՒՈՒՆԵՐ

	Ժ. Պ.	Ժ. Պ.	Ժ. Պ.	Ժ. Պ.	Ժ. Պ.	Ժ. Պ.	Ժ. Պ.	Ժ. Պ.	Ժ. Պ.	Ժ. Պ.	Ժ. Պ.	Ժ. Պ.	Ժ. Պ.	Ժ. Պ.	Ժ. Պ.
Ա. Քաւլաք	—	—	—	—	—	1 50		—	—	—	—	7 45	—	—	—
Բ. Քաւլաք	—	—	—	—	—	1 53		—	—	—	—	7 55	—	—	—
Եէնի Մահալլէ	—	—	—	12 50	1 13	—	2 15	3 50	4 50	—	6 15	8 05	—	9	10
Մեսար Գուրնու	—	—	—	12 54	1 19	1 49	2 19	3 54	4 54	—	6 19	8 07	—	9 04	10 04
Պէշիւտաշլէ	—	—	—	12 58	1 23	1 53	2 23	3 58	4 58	—	6 23	8 11	8 45	9 08	10 08
Բիրէք Գուրնու	—	—	—	—	—	—		—	—	—	—	—	—	—	—
Թարապիա	—	—	—	12 49	1 34	2 04	2 34	3 49	4 49	—	6 34	8 22	8 56	9 19	10 19
Գէյրէդ	—	—	12 50	—	—	2 14		—	—	4 13	6 45	—	9 05	—	—
Բարա պարէյ	—	—	12 57	—	—	2 20		—	—	4 23	6 50	—	9 12	—	—
Եէնիքէյ	—	—	—	1	1 45	—	2 45	4	5	—	7	8 55	—	9 50	10 50
Բ. Բարա մահալլէ	—	—	12 45	—	—	—		—	—	—	—	—	9 20	—	—
Սմիրնա	—	—	—	—	1 52	—	2 52	4 07	5 07	—	—	8 40	—	—	—
Իզմիրլէն	—	—	—	1 09	—	—	2 57	4 12	5 12	—	7 09	8 45	—	9 59	10 59
Պայանդէրէյ	—	—	—	—	2	—		—	5 15	—	—	—	—	—	—
Քանդէմա	—	—	12 55	—	—	2 54		—	—	4 27	7 18	—	9 23	—	—
Բ. Հիսար	—	—	—	1 19	2 03	—	3 03	4 22	5 23	—	7 27	8 55	—	9 49	10 49
Ս. Հիսար	—	—	12 59	—	—	2 45		—	—	4 55	7 56	—	9 54	—	—
Քանթիլի	—	—	1 05	—	—	2 52		—	—	4 40	7 42	—	9 41	—	—
Վանիքէյ	—	12 50	1 11	—	—	2 58		—	—	4 4 6	—	—	9 47	—	—
Պէյլէր	—	—	—	1 28	2 16	—	3 16	4 50	5 50	—	—	9 02	—	9 56	10 56
Արնաւուտքէյ	12 50	—	—	1 34	2 25	—	3 25	4 57	5 57	—	7 52	9 09	—	10 03	11 03
Զէյնիլ քէյ	—	12 57	1 18	—	—	3 —		—	—	5 05	8	—	9 54	—	—
Բուրուչլիք	12 57	—	—	1 41	2 30	—	3 30	4 44	5 41	—	—	9 16	—	10 10	11 10
Գէյերպէյի	—	12 44	1 24	—	—	3 07		—	—	5 10	8 06	—	10 01	—	—
Օրթաքէյ	12 45	—	—	1 43	2 37	—	3 37	4 51	5 51	—	8 13	9 25	—	10 17	11 17
Գուրուճմուք	—	12 50	1 35	—	—	3 14		—	—	5 17	8 24	—	10 10	—	—
Գէնիլիմ	12 55	—	—	1 56	2 45	—	3 45	4 58	5 59	5 27	8 34	9 51	—	10 25	11 25
Իսվիլուար	—	—	—	—	—	—		—	—	—	8 44	—	10 17	—	—
Քաղաքիա	—	1 02	—	—	—	3 26		—	—	—	—	—	—	—	—
ԿԱՄՈՒՐՋԼԷՆ	1 03	1 10	1 40	2 11	3	3 54	4	5 14	6 14	5 31	8 59	9 46	10 52	10 40	11 40

ԿԱՄՈՒՐՋԼԷՆ ՄԵԿՆՈՂ ՇՈՒԴԵՆԱՒՈՒՆԵՐ

ԿԱՄՈՒՐՋԼԷՆ մեկն.	1 30	2 00	2 30	2 46	3 45	5	6 45	8 15	9 30	10	10 18	11	11	11 30	12
Քաղաքիա		2 10	—	—	—	5 10	—	—	—	10 10	—	—	—	—	—
Իսվիլուար		2 25	—	3 —	—	—	7	—	—	—	—	—	—	—	—
Գէնիլիմ	1 45	2 28	2 45	—	4	5 19	7 10	8 50	9 45	—	10 30	—	11 18	11 45	12 18
Բուրուճմուք		2 33	—	3 06	—	—	7 20	—	—	10 25	—	11 47	—	11 55	—
Օրթաքէյ	1 55	2 47	2 55	—	4 08	5 27	7 29	8 58	9 55	—	10 38	—	11 25	12 04	12 25
Գէյերպէյի		2 56	—	3 15	—	—	7 38	—	—	10 25	—	11 25	—	12 15	—
Բուրաչլիք	2 01	—	3 01	—	4 16	5 55	—	—	10 01	—	10 46	—	11 51	—	12 31
Զէյնիլ քէյ		3 05	—	3 19	—	—	7 44	—	—	10 55	—	11 51	—	12 19	—
Արնաւուտքէյ	2 08	3 11	3 08	—	4 25	5 42	7 52	8 40	10 08	—	10 55	—	11 58	—	12 58
Պէյլէր	2 15	—	3 15	—	4 30	5 49	—	8 47	10 15	—	11	—	11 48	—	—
Վանիքէյ		—	—	3 26	—	—	—	—	—	10 42	—	11 58	—	12 36	—
Քանթիլի		3 21	—	4 52	—	—	8 02	—	—	10 49	—	11 44	—	—	—
Ս. Հիսար		3 27	—	4 58	—	—	—	—	—	10 54	—	11 50	—	—	—
Բ. Հիսար	2 25	3 36	3 25	—	4 38	5 57	8 12	8 58	10 25	—	11 08	—	11 55	—	—
Քանդէմա		3 45	—	4 45	—	—	8 20	—	—	11 01	—	11 57	—	—	—
Պայանդէրէյ		—	—	—	—	6 05	—	—	—	—	11 16	—	—	—	—
Իզմիրլէն	2 32	3 54	3 52	—	4 47	—	8 28	9 04	10 32	—	—	—	12 02	—	—
Սմիրնա		—	—	—	4 52	—	—	—	—	—	11 21	—	—	—	—
Բ. Բարա մահալլէ		—	—	4 53	—	—	—	—	—	—	—	12 05	—	—	—
Եէնի քէյ	2 40	4 05	3 40	—	4 53	6 16	8 36	9 12	10 46	—	11 50	—	12 10	—	—
Բարա պարէյ		4 15	—	4 02	—	—	—	—	—	11 16	—	12 14	—	—	—
Գէյաօղ		4 20	—	4 11	—	—	—	—	10 52	11 25	—	11 25	—	—	—
Թարապիա	2 50	4 29	3 50	—	5 03	6 26	8 40	9 22	11 01	11 34	11 40	—	12 20	—	—
Գիրէհ պուրնու		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Գէչիլթէրէ	3 01	4 40	4 01	—	5 20	6 55	8 43	9 33	11 12	11 43	11 51	—	12 51	—	—
Մէղար պուրնու	3 05	4 44	4 05	—	5 24	6 57	—	—	11 16	—	11 55	—	12 55	—	—
Եէնի մահալլէ	3 09	4 48	4 09	—	5 28	6 41	—	9 56	11 20	—	11 59	—	12 59	—	—
Բ. Քաւլաք		—	—	—	—	6 51	—	—	11 50	—	—	—	—	—	—
Ա. Քաւլաք		—	—	—	—	7	—	—	11 59	—	—	—	—	—	—

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ ԿԵՆԱՑ

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ ի գեպ մահու

ՕԺՏՈՒՄՆ ԶԱՒԱԿԱՑ

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ

Կաւտակման դրամագլխոյ

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆԸ

Զանազան

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ

Որոշեալ

պայմանաժամով

ՑԿԵԱՆՆ

Հասոյթ

Ի ԵՐՈՔ

Տեղեկութեան

համար գիմել

ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

Ի Թուրքիա

Հայաստանի խան

Ղալաթիա Կ. Պոլիս

ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱՇԽՈՒՄՆ ՇԱՀՈՒՑ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼԻՔ ՄԻԱՅՆ ՑԼԻ ԵՆ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐԵԱԼ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒՈՅՆ ԵՒ ԲԱՂՈՐ ՇԱՀՈՒՑ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐԵԱԼ

287 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔԻ